

ÅRSREDOVISNING 2007

TOTALFÖRSVARETS FORSKNINGSPÄRINSTITUT

Organisationsnummer: 202100-5182

Postadress: 164 90 Stockholm

Telefon: 08-555 030 00, fax: 08-555 031 00

FOI Årsredovisning 2007

1	GD HAR ORDET	4
2	OM FOI.....	5
2.1	FOI UPPGIFTER OCH MÅL	5
2.2	INDELNING AV VERKSAMHETEN.....	5
3	SAMLAD ÖVERSIKT	7
3.1	ÅRETS VERKSAMHET	7
3.1.1	Genomförd verksamhet.....	7
3.1.2	Omställning av verksamheten.....	8
3.2	EKONOMISKT UTFALL	10
3.2.1	Ekonomiskt utfall och jämförelse med år 2006.....	10
3.2.2	Utfall jämfört med budget och prognos i delårsrapporten.....	11
3.3	VERKSAMHETEN I BROMMA	12
4	REDOVISNING PER FORSKNINGSOMRÅDE	13
4.1	ANALYS AV SÄKERHET OCH SÅRBARHET	13
4.2	OPERATIONSANALYS, MODELLERING OCH SIMULERING	14
4.3	SKYDD MOT CBRN OCH ANDRA FARLIGA ÄMNEN	15
4.4	SENSORER OCH SIGNATURANPASSNING.....	16
4.5	BEKÄMPNING OCH SKYDD.....	17
4.6	TELEKRIG OCH VILSELEDNING	18
4.7	LEDNING MED MSI	19
4.8	MÄNNISKA OCH TEKNIK.....	20
5	RESULTATREDOVISNING FÖR VERKSAMHETSGREN 1 – Forskning och information om nedrustning och säkerhetspolitiska frågor	21
6	RESULTATREDOVISNING FÖR VERKSAMHETSGREN 2 – Forskning, kompetens och resursutveckling för det militära försvaret.....	22
6.1	UPPDRAGSVERKSAMHETEN	22
6.1.1	Utveckling av uppdragsvolym per kund eller kundkategori.....	22
6.1.2	Levererade milstolpar till Försvarmakten	23
6.1.3	Tillämpningar inom det militära försvaret.....	23
6.1.4	CBRN och flygteknisk kompetens.....	24
6.2	FORSKNING/ANALYSSTÖD FÖR REGERINGENS BEHOV	24
7	RESULTATREDOVISNING FÖR VERKSAMHETSGREN 3 – Forskning, kompetens och resursutveckling för det civila försvaret och övrig verksamhet.....	25
7.1	UPPDRAGSVERKSAMHETEN	25
7.1.1	Utveckling av uppdragsvolym per kund eller kundkategori.....	25
7.1.2	Tillämpningar utanför det militära försvaret.....	26
7.1.3	Åtgärder för att nyttiggöra forskningsresultaten utanför det militära försvaret...28	28
7.2	FORSKNING/ANALYSSTÖD FÖR REGERINGENS BEHOV	29
8	ÖVRIGA MÅL OCH ÅTERRAPPORTERING	30
8.1	RELEVANS	30
8.1.1	Aktiviteter för att öka kundnyttan.....	30
8.1.2	Uppföljning av kundnytta	31
8.1.3	Slutprestationer till uppdragsgivare	32
8.2	VETENSKAPLIG KVALITET.....	32
8.2.1	Externt utvärderade kompetensgrupper	32
8.2.2	Vetenskapliga artiklar och referat.....	32
8.3	ÖKAD SAMVERKAN NATIONELLT OCH INTERNATIONELLT.....	33
8.3.1	Samverkan med universitet och högskolor samt andra forskningsinstitut.....	33

8.3.2	Deltagande i internationellt forskningssamarbete.....	34
8.3.3	Nyttan med internationella forskningssamarbeten.....	34
8.4	INTERNATIONELL VERKSAMHET PÅ REGERINGENS UPPDRAG	34
8.5	FRAMTIDA RELEVANS	38
8.5.1	Anpassning av verksamheten till förändrade förutsättningar	38
8.5.2	Åtgärder för att utveckla kompetensen mot framtida behov	39
8.6	MILJÖ	40
8.7	UNDERRÄTTELSEPRODUKTION.....	40
9	ORGANISATIONSSTYRNING OCH UPPDRAG.....	41
9.1	EFFEKTIVITET OCH GOD HUSHÅLLNING.....	41
9.1.1	Kostnadsproduktivitet	41
9.1.2	Debiteringsgrad i forskningsverksamheten.....	42
9.1.3	Debiteringsgrad för FOI totalt	43
9.1.4	Utveckling av FOI:s centrala OH-kostnader.....	43
9.2	EN GOD ARBETSMILJÖ – JÄMLIKHET OCH JÄMSTÄLLDHET.....	44
9.2.1	Kompetensförsörjning.....	44
9.2.2	Redovisning av de anställdas sjukfrånvaro under verksamhetsåret.....	45
9.2.3	Främjande av jämlikhet och jämställdhet	47
9.2.4	Jämställdhetsintegrering	48
10	FINANSIELL REDOVISNING	49
10.1	VÄSENTLIGA UPPGIFTER	49
10.2	RESULTATRÄKNING	50
10.3	BALANSRÄKNING.....	51
10.4	ANSLAGSREDOVISNING.....	52
10.5	FINANSIERINGSANALYS	53
10.6	TILLÄGGSUPPLYSNINGAR OCH NOTER.....	55
10.6.1	Redovisnings- och värderingsprinciper	55
10.6.2	Brytdag.....	55
10.6.3	Värdering av fordringar och skulder.....	55
10.6.4	Periodavgränsningsposter	55
10.6.5	Värdering av immateriella anläggningstillgångar.....	56
10.6.6	Värdering av materiella anläggningstillgångar.....	56
10.6.7	Uppgifter om ersättning med mera till styrelseledamöter och ledande befattningshavare	56
10.6.8	Noter till RR och BR.....	59
10.7	FOI RESULTAT PER FORSKNINGSSOMRÅDE	63
10.8	FOI RESULTAT PER VERKSAMHETSGREN.....	64

1 GD HAR ORDET

2007 blev ett mycket händelserikt år med ett intensivt anpassningsarbete. Anpassningen till minskande försvarsbeställningar har varit en balansgång där fortsatt stor efterfrågan på FOI:s kompetens balanseras mot krav på kostnadsreduktioner i form av personalminskningar samt avveckling av anläggningar och lokaler. Jämfört med 2004 har beställningarna från Försvarsmakten och FMV nu minskat med 203 mnkr. Som en följd av den fortsatta anpassningen fattade FOI:s styrelse beslut om att avveckla den flygtekniska försöksanläggningen i Bromma under 2008. I första hand är avsikten att hitta intressenter som kan ta över anläggningen.

Trots neddragningar inom verksamheten har efterfrågan på FOI:s tjänster varit stor. Debiteringsgraden per anställd har varit mycket hög. Vår strävan är att vara fortsatt konkurrenskraftiga inom de tjugosju kompetensområden som prioriterats av Försvarsmakten.

FOI har ambitionen att vara en viktig forskningsutförare för samhällets säkerhet. Här handlar det om att dualt kunna använda den kompetens vi har för försvaret till fromma för att utveckla lösningar för ökad säkerhet i samhället. Det har vi lyckats bra med under 2007. I EU:s första utlysning i 7:e ramprogrammet för säkerhet har FOI varit mycket framgångsrikt. EU-finansierade forskningsprojekt gagnar också överföringen av kunskap mellan olika samhällssektorer och aktörer. I projekten får försvarsforskning möta civila tillämpningar och på motsvarande sätt får det militära tillgång till det senaste inom det civila. FOI är en naturlig länk i detta arbete. Det finns därför anledning att vara stolta över framgångarna inom den europeiska säkerhetsforskningsvärlden under 2007. Som forskningsinstitut står FOI mycket starkt i den europeiska konkurrensen. Nu ser vi fram emot ytterligare utlysningar och samverkan i arbetet med att stärka forskningen för förbättrad säkerhet. Miljö- och klimatforskningen har uppmärksammats även ur försvars- och säkerhetsperspektivet. Vi är därför mycket stolta över att vi mycket tidigt såg detta och utvecklade både god forskning och relevant samverkan inom klimat och miljöfrågan.

Svenska forskningsfinansiärer och utländska försvarsmakter är mycket intresserade av FOI:s kompetens, såväl med inriktning på försvarsforskning som säkerhetsforskning. Det har också funnits en stor oro över att FOI måste reducera verksamheten. Det är därför mycket positivt att det också finns ett stigande intresse från flera typer av organisationer och företag att använda FOI som forskningsleverantör, och för de patent som vårt tidigare arbete resultat i. Här är viktigt att vi under 2008 klarar att utveckla effektivare former för att hantera denna efterfrågan.

FOI har som sin primära målsättning att vara ett bra stöd till Försvarsmakten och FMV. Det är mycket positivt att Försvarsmakten även framöver önskar att FOI ska kunna upprätthålla en kritisk massa och internationell konkurrenskraft inom prioriterade kompetensområden. FOI:s ambition att finna fler finansiärer till vår forskning, nationellt och internationellt, sker därför i samförstånd och i gott samarbete med Försvarsmakten.

2 OM FOI

FOI (Totalförsvarets forskningsinstitut) är en huvudsakligen uppdragsstyrd myndighet under Forsvarsdepartementet, vars kompetens ska nyttiggöras i alla samhällssektorer. Avgifts- och bidragsintäkter från försvaret svarar för 78 procent (70 procent under 2006 och 73 procent under 2005) av myndighetens finansiering. Civila uppdragsgivare svarar för 16 procent (12 procent, 11 procent), medan direkta anslag från Forsvars- och Utrikesdepartementet svarar för 6 procent (18 procent, 16 procent). Den ökade andelen intäkter från försvaret under 2007 beror på att tidigare anslag överförts till uppdragsfinansiering via Forsvarsmakten och bidrag från Forsvarsmakten för avvecklingskostnader, totalt motsvarande 17 procent.

2.1 FOI uppgifter och mål

Enligt regeringens instruktion har FOI följande uppgifter och mål:

- FOI har till uppgift att bedriva forskning, metod- och teknikutveckling samt utredningsarbete för totalförsvaret och till stöd för nedrustning och internationell säkerhet. Myndigheten får även i övrigt bedriva forskning, metod- och teknikutveckling samt utredningsarbete. Verksamheten ska bedrivas med beaktande av krav på relevans, integritet, vetenskaplig kvalitet och effektivitet.
- FOI ska bedriva försvarsunderrättelseverksamhet genom analyser av information som inhämtats från offentliga informationskällor eller som lämnats av uppdragsgivare.
- FOI ska följa utvecklingen inom sitt ansvarsområde och bygga upp kunskaper och kompetens för att tillgodose framtida behov.
- FOI ska verka för att försvarsforskningen nyttiggörs även utanför totalförsvaret.
- FOI ska särskilt verka för samverkan mellan militär och civil forskning samt mellan nationell och internationell forskning.
- FOI ska, inom ramen för gällande riktlinjer för svensk krigsmaterielexport, stödja svensk försvarsindustri genom exportfrämjande verksamhet.
- FOI ska bistå regeringen vid Sveriges deltagande i samarbetet inom Europeiska unionen (EU).
- FOI ska delta i samarbetet inom ramen för Partnerskap för fred.
- FOI ska inom sitt verksamhetsområde främja jämställdhet mellan kvinnor och män.

2.2 Indelning av verksamheten

För den interna samordningen och uppföljning av produktionen av uppdrag från kunder indelas verksamheten på FOI i följande forskningsområden:

- Analys av säkerhet och sårbarhet
- Operationsanalys, modellering och simulering
- Skydd mot CBRN och andra farliga ämnen
- Sensorer och signaturanpassning
- Bekämpning och skydd
- Telekrig och vilseledning

- Ledning med MSI
- Människa och teknik

Se avsnitt 10.7 för en ekonomisk redovisning per forskningsområde, och avsnitt 4 för en redovisning av verksamheten inom de olika forskningsområdena.

I budgetpropositionen för 2007 indelas verksamhet under utgiftsområde 6, *Försvaret samt beredskap mot sårbarhet*, i politikområden och verksamhetsområden. Motsvarande underindelning finns för utgiftsområde 5, *Internationell samverkan*. Varje verksamhetsområde är i sin tur indelat i verksamhetsgrenar.

FOI:s verksamhet indelas i tre verksamhetsgrenar, varav en inom politikområde *Utrikes- och säkerhetspolitik*, samt två inom politikområde *Totalförsvaret* med underindelning i militärt och civilt försvar.

Till politikområde *Utrikes- och säkerhetspolitik* hänförs forskning inom verksamhetsgren 1, *Forskning och information om nedrustning och säkerhetspolitiska frågor*, med samma benämning som verksamhetsområdet.

Verksamheten sker på uppdrag av, och inriktas i dialog med, Utrikesdepartementet och indelas i:

- Kärnvapen
- Biologiska vapen
- Kemiska vapen
- Missilfrågor
- Övriga frågor

Till politikområde *Totalförsvaret* hänförs forskning inom verksamhetsområdena *Det militära försvaret* och *Det civila försvaret*.

Verksamhetsområde *Det militära försvaret*¹ motsvaras av verksamhetsgren 2, *Forskning, kompetens och resursutveckling för det militära försvaret*, som indelas i:

- Forskning/analysstöd för regeringens behov
- Uppdragsverksamhet

Verksamhetsområde *Det civila försvaret*² motsvaras av verksamhetsgren 3, *Forskning, kompetens och resursutveckling för det civila försvaret*, som indelas i:

- Forskning/analysstöd för regeringens behov
- Uppdragsverksamhet

FOI:s verksamhet indelas i verksamhetsgrenar utifrån extern kund. Verksamhetsgren 3, *Forskning, kompetens och resursutveckling för det civila försvaret*, omfattar även kunder utanför det militära och civila försvaret, till exempel utländska kunder, samt internt finansierad verksamhet (ledning, administration, utvecklingsprojekt m.m.).

En ekonomisk redovisning per verksamhetsgren framgår av avsnitt 10.8 som komplement till den finansiella redovisningen för FOI totalt.

¹ Till det militära försvaret hänförs verksamhet som bedrivs för Försvarsdepartementet, Försvarmakten, Försvarets materielverk, Försvarshögskolan, Totalförsvarets pliktverk och Försvarets radioanstalt.

² Till det civila försvaret hänförs uppdragsverksamhet som bedrivs för Krisberedskapsmyndigheten och Statens räddningsverk, samt för civila och utländska kunder, offentliga och privata, och internt finansierad verksamhet.

3 SAMLAD ÖVERSIKT

3.1 Årets verksamhet

3.1.1 Genomförd verksamhet

Verksamhetsåret har varit krävande. Försvarets beställningsvolym för 2007 har fortsatt varit hög och de civila beställningarna har ökat. Verksamheten har successivt anpassats till en förväntad mindre volym beställningar från försvaret 2008. De totala intäkterna har bara minskat marginellt i förhållande till 2006, trots att antalet tillsvidareanställda har minskat med 139 personer. Beställningsvolymen har varit högre än vad som varit möjligt att upparbeta och flera beställningar har omförhandlats och slutleveranser har senarelagts.

Arbetet med att anpassa forskningen till de tjugosju kompetensområden som försvaret prioriterat har fortsatt under året. Flera kompetensområden har lämnats eller reducerats kraftigt. FOI har också inlett ett arbete för att under 2008 överlåta till annan huvudman eller avveckla sin flygtekniska anläggning i Bromma (se avsnitt 3.1.2 och 3.3).

Framförallt den mindre personalstyrkan har påverkat den totala skriftliga produktionen för 2007. Totalt producerades 968 rapporter, artiklar och konferensbidrag, jämfört med 1 195 år 2006. Den internationella vetenskapliga publiceringen uppgick till 258 artiklar och konferensbidrag (336 st. år 2006 och 400 st. år 2005). Antalet vetenskapliga FOI-rapporter var 41 (60 st. år 2006 och 113 st. år 2005). Minskningen av vetenskapliga rapporter var delvis ett resultat av att andra rapporteringsformer prioriterats. För att öka den mer direkta nyttan av forskningen har resultat i ökande grad överförts till uppdragsgivarna genom t.ex. seminarier, kunddagar, kurser och demonstrationer. Tidigare anslag har ersatts av uppdragsforskning från Försvarmakten med delvis ändrad inriktning, vilket har inneburit minskad kompetensutveckling inom projektverksamheten.

Försvarmaktens s.k. samlingsbeställning till FOI för 2007 omfattade 361 leveranser. Av dessa har 305 leveranser eller 84 procent levererats i enlighet med beställningen och 42 st. har levererats vid senare tidpunkt eller med förändrat innehåll. Återstående 14 leveranser har utgått respektive senarelagts till 2008. Senareläggning eller förändring av leveranser har i samtliga fall omförhandlats med Försvarmakten.

Den del av forskningsverksamheten som styrs genom samlingsbeställningar (Försvarmaktens FoT-beställning, del av anslagen från Förvarsdepartementet och Utrikesdepartementet) följdes upp med hjälp av en enkätstudie under 2007 (det undersökta året är 2006). Sammantaget visade studien att kundernas förväntningar på FOI, deras syn på genomförd forskning och uppfattning av dess nytta, låg marginellt sämre än 2005, men i nivå med 2004 trots den anpassningsprocess som pågår inom FOI.

Flera insatser har gjorts för att öka forskningens nytta för försvaret. En kunskapsportal har utvecklats för Försvarmaktens räkning och ska på sikt fungera som ett kommunikationsmedel mellan forskningsutförare och Försvarmaktens avnämare. FOI medverkar också i Försvarmaktens utvecklingscentrum (FM UTVC). FOI

Knowledgedesk med tillhörande dygnet runt-jour (VB-funktion) har under året prövats och övats ett antal gånger i samband med övningstillfällen för Nordic Battle Group (NBG) och har utvecklats för att få säkra samband med försvaret.

FOI har vidare deltagit i den integrerade materielledning (IML) som byggts upp av Försvarmakten, FMV och FOI för att effektivisera materielförsörjningsprocessen. Ett delmål är att mer effektivt utnyttja resultaten av FOI:s forskning inom materielförsörjningen. FOI har under året medverkat i beredningen av ett flertal ärenden, t.ex. lätta stridsfordon och framtagandet av en gemensam utvecklingsplan för Försvarmaktens ledningssystem (FMLS TS).

Det långsiktiga arbetet med att nyttiggöra FOI:s forskning även utanför försvarssektorn har under året gett goda resultat. Uppdragsvolymen från kunder utanför försvaret ökade med 28 procent jämfört med 2006. De ökande beställningarna kommer framförallt från statliga myndigheter och svenska företag inom krisberedskaps- och säkerhetsområdet. FOI har genom sin forskningskompetens kunna stödja myndigheter som t.ex. Krisberedskapsmyndigheten, Naturvårdsverket, Statens kärnkraftsinspektion och Sida.

Under året har det blivit tydligt att FOI har en stark ställning i den europeiska säkerhetsforskningen. Tio ansökningar där FOI medverkar har antagits till EU:s säkerhetsforskningsprogram, vilket motsvarar ca 48 mnkr i finansiering från EU under kommande år. Även inom det nationella forskningssystemet har FOI:s ställning stärkts. Totalt under 2007 antogs 68 st. ansökningar där FOI medverkar i öppna utlysningar hos nationella och internationella forskningsfinansierare, jämfört med 37 st. år 2006.

FOI:s deltagande i olika forskningsutlysningar bygger på ett väl utvecklat nätverk med andra nationella och internationella forskningsutförare. Antalet pågående samverkansprojekt med universitet och högskolor i Sverige var dock lägre än tidigare år (117 st. år 2007 jämfört med 134 st. år 2006 respektive 180 st. år 2005). Under året har FOI också blivit partner i ett flertal kompetenscentra vid olika universitet och högskolor.

FOI:s internationella samverkan har under året minskat något. Under år 2007 hade FOI 128 st. internationella samarbetsprojekt (140 st. år 2006 och 145 st. år 2005). Merparten av dessa var projektavtal under bi- och trilaterala MoU eller forskningsprojekt inom ramen för EU:s ramprogram för forskning eller Europeiska försvarsbyrån (EDA). I konkurrens med andra utförare i Europa har FOI även 2007 utfört fler studier åt EDA, vilka oftast utförs i samverkan med flera institut eller företag. Stödet till regeringen vad gäller internationell verksamhet har haft sin tyngdpunkt i arbetsuppgifter kopplade till Sveriges medlemskap i EDA och det s.k. FA/LoI-samarbetet.

3.1.2 Omställning av verksamheten

I beslut (2006-12-21, Fö2006/1331MIL och Fö2006/457/EPS) har regeringen angett att försvarets beställningar av forskning, teknikutveckling samt utveckling m.m. vid FOI ska minska med 480 mnkr i förhållande till 2004 års utfall. Reduktionerna ska vara fullt uppnådda senast vid utgången av 2008. FOI har sedan 2006 arbetat med att ställa om verksamheten.

Ett viktigt led i omställningsarbetet har varit att anpassa forskningsverksamheten till de prioriteringar för försvarsforskningen som Försvarmakten den 15 juni 2006 lämnade till regeringen (HKV 21000:69890). Prioriteringarna innebär att finansiering för forskning kommer att försvinna inom ungefär en fjärdedel av det fyrtyotal kompetensområden som redovisats till Försvarmakten. Även övriga områden reduceras i större eller mindre utsträckning jämfört med 2004. Följande forskargrupper har hittills avvecklats:

- traumatologi
- seismologi och strålningsmätning

Följande forskargrupper har reducerats i betydande omfattning och inriktas mot att stödja högre systemnivåer:

- stridsdelar
- pulsad kraft
- framdrivning och utskjutning
- skydd för personal och fordon
- sensorteknik inom radarområdet
- sensorteknik inom optikområdet
- skydd mot upptäckt (SAT)
- styrning, navigering och banplanering

FOI styrelse har vidare beslutat att uppdra åt generaldirektören att förhandla om ett överlåtande av den flygtekniska forskningsanläggningen i Bromma med anmälda intressenter (se avsnitt 3.3).

Parallellt med omställningen av forskningen har FOI fortsatt sin strävan att öka intäkterna från uppdragsgivare utanför försvaret. Detta bl.a. för att kunna vidmakthålla kritisk massa i form av personal och anläggningar inom de av försvaret prioriterade forskningsområdena. De civila intäkterna har ökat från 145 mnkr 2006 till 186 mnkr 2007.

Trots ökande civila intäkter har det varit nödvändigt att ytterligare reducera personalstyrkan. Vid ingången av 2007 hade FOI 1 150 tillsvidareanställda. Den sista december hade antalet tillsvidareanställda minskat till 1 011, varav 29 var arbetsbefriade på grund av uppsägning. Antalet personer som är tjänstlediga på grund av annat arbete är 43. Det goda arbetsmarknadsläget har gjort det möjligt att klara huvuddelen av personalreduktionen utan uppsägningar. Totalt har antalet tillsvidareanställda minskat med 291 personer i förhållande till jämförelseåret 2004, varav drygt en tredjedel stödpersonal.

FOI är bundet i långsiktiga hyreskontrakt för merparten av myndighetens lokaler. För att ändå sänka lokalkostnaderna har verksamheten förtätats och lokaler motsvarande ca 7200 kvm har frigjorts för andrahandsuthyrning i Kista och Umeå. De första andrahandshyresgästerna flyttade in i Kista i december. I Linköping kommer Akademiska hus under våren 2008 att återta delar av lokalerna. Arbetet med att hitta ytterligare andrahandshyresgäster fortsätter. Inom FOI:s område i Grindsjön har ett femtiotal byggnader rivits. Totalt bedöms lokalkostnaderna minska med ca 7,5 mnkr fr.o.m. 2008.

De centrala OH-kostnader som inte avser lokaler, har reducerats kraftigt sedan 2004 och den utvecklingen fortsatte under 2007. Med justering för KPI, har de centrala OH-kostnadernas andel av FOI:s totala intäkter sjunkit från 12,2 procent till 8,3 procent under perioden 2004-2007. Se vidare avsnitt 9.1.4.

Som framgår av avsnitt 3.2, har omställningsarbetet under 2007 medfört avvecklingskostnader motsvarande 100,6 mnkr. Huvuddelen av dessa kostnader avser nedskrivningar av restvärden för anläggningstillgångar i Brommaverksamheten. 56,1 mnkr av avvecklingskostnaderna har rekviderats från Försvarmakten. Rapportering av hur omställningsarbetet fortskrider sker kvartalsvis till regeringen.

3.2 Ekonomiskt utfall

3.2.1 Ekonomiskt utfall och jämförelse med år 2006

Verksamhetsåret 2007 visar ett positivt resultat på 20,8 mnkr. I årets bokslut har omställningskostnader för 42,7 mnkr bokförts. Dessa omställningskostnader består huvudsakligen av medel föranledda av personalreduktioner inom forsknings- och stödverksamheten.

Intäkterna uppgick till 1 192,7 mnkr, vilket är en minskning med 4,2 mnkr eller 0,4 procent jämfört med år 2006. Minskningen av intäkter av avgifter och bidrag härrör framförallt från kunderna Försvarmakten och FMV, totalt 114,5 mnkr, efter eliminering av bidrag till avvecklingskostnader (56,1 mnkr) och de tidigare anslagsposterna NBC-skyddsforskning och Flygteknisk resurs och kompetensutveckling. Uppdrag inom dessa bägge områden beställs fr.o.m. 2007 av Försvarmakten. År 2007 uppgick värdet av dessa uppdrag till 147 mnkr. De kundområden där intäkterna har ökat relativt 2006 är Övriga statliga myndigheter och affärsverk samt Övriga svenska kunder.

Intäkter av anslag utgör 6 procent av de totala intäkterna, jämfört med 18 procent år 2006. Av det disponibla anslagsbeloppet om 72,6 mnkr har nästan hela beloppet tagits i anspråk.

De totala kostnaderna har ökat med 17,7 mnkr eller 1,5 procent jämfört med 2006. Nedskrivning av restvärden för anläggningstillgångar hörande till Brommaverksamheten har ökat kostnaderna med 57,9 mnkr.

Personalkostnaderna har minskat med 57,0 mnkr eller 7,7 procent. Detta beror på de personalreduktioner som genomförts sedan 2005, samt frivilliga avgångar. Under året har kostnader i form av löner för uppsagd personal, framtida pensioner och engångspremier till ett belopp av 29,9 mnkr bokförts. Antalet tillsvidareanställda har under året minskat med 139 personer.

Lokalkostnaderna har ökat med 19,1 mnkr eller 15,4 procent. I realiteten har kostnadsnivån för lokaler ökat med ca 1 mnkr. Under 2006 upplöstes, i tidigare års bokslut, avsatta medel för hyresgaranti i Bromma samt upplupen hyra i Ursvik, till ett värde av ca 13 mnkr. I lokalkostnaderna för 2007 ingår förtidsinlösen av hyra för frånträde av lokaler i Linköping till ett belopp av 4,9 mnkr.

Driftkostnaderna har ökat med 4,3 mnkr eller 2,3 procent i förhållande till föregående år. I driftkostnaderna ingår bl.a. kostnader för rivning av byggnader i Grindsjön till ett

belopp av 7,4 mnkr. De finansiella kostnaderna har ökat med 2,3 mnkr i förhållande till 2006. Det beror på aktiveringen av investeringen i kompressorprovrigen (37,2 mnkr) under 2006, samt att det allmänna ränteläget har försämrats.

Avskrivningar och nedskrivningar har ökat med 48,9 mnkr eller 71,2 procent. Denna ökning förklaras av nedskrivning av restvärden för anläggningstillgångar i Bromma-verksamheten, 57,9 mnkr, varför kostnaderna annars hade minskat.

I bokslutet per 2007-12-31 finns en avsättning kvar från årsbokslutet 2004 avseende saneringsåtgärder i Grindsjön. Dessa saneringsåtgärder har fortsatt under året och beräknas fortsätta även nästa år. De återstående saneringskostnaderna bedöms uppgå till det reserverade beloppet, varför den ännu ej förbrukade delen av avsättningen, 3,0 mnkr, kvarstår. I tidigare bokslut reserverade medel för Bromma-verksamheten, i form av återställnings- och omställningskostnader, bedöms också komma att tas i anspråk.

Likviditeten på räntekontot hos Riksgäldskontoret har förbättrats under året i förhållande till FOI:s tidigare verksamhetsår. I genomsnitt har saldot på räntekontot varit 67,7 mnkr, att jämföra med 39 mnkr år 2006. Vid årets slut var saldot minus 45,2 mnkr. Det negativa saldot vid årets slut förklaras av den höga amortering av lånet för finansiering av anläggningstillgångar som skedde i slutet av året. Amorteringen uppgick till 86,7 mnkr, varav Bromma-verksamheten svarade för 57,9 mnkr. Förbättringen av saldot på räntekontot kan förklaras av de effektiviseringar i verksamheten som har genomförts under de senaste åren.

3.2.2 Utfall jämfört med budget och prognos i delårsrapporten

Styrelsen beslutade före verksamhetsårets ingång om en budget för FOI med ett beräknat negativt resultat på 16,4 mnkr. I budgeten för 2007 fanns 75 mnkr inplanerade för avvecklingskostnader. Av dessa medel har 42,7 mnkr tagits i anspråk. I delårsrapporten prognostiserades resultatet till 14,0 mnkr. Årets resultat blev slutligen 20,8 mnkr.

Jämfört med budgeten ökade utfallet av intäkter med 40,7 mnkr (3,5 procent). I förhållande till prognosen i delårsrapporten ökade intäkterna med 56,1 mnkr (4,9 procent). I de totala intäkterna ingår intäkter av bidrag med 56,1 mnkr för avvecklingskostnader, rekvirerade från Försvarmakten. Detta innebär att intäktsprognosen i delårsrapporten har innehållits.

Kostnaderna ökade med 3,5 mnkr (0,3 procent) i förhållande till budget, och med 49,3 mnkr (4,4 procent) jämfört med delårsprognosen. I kostnaderna ingår nedskrivningen av restvärden för anläggningstillgångar hörande till Brommaverksamheten.

Det positiva resultatet förklaras av att reduktionerna inom verksamheten har gett en snabbare kostnadsminskning än planerat, då fler anställda än beräknat på eget initiativ har avslutat sin anställning eller tagit tjänstledigt för annat arbete. Å andra sidan har driftkostnaderna ökat bl. a. beroende på köp av externa tjänster. Beställningsläget har varit högt i förhållande till tillgängliga resurser. Trots genomförda resursanpassningar har en hög produktion kunnat upprätthållas, vilket resulterat i en högre debiteringsgrad inom forskningsverksamheten än tidigare år.

3.3 Verksamheten i Bromma

Följden av Försvarsförvaltningsutredningen var en kraftig minskning av den statliga finansieringen av flygteknisk forskning vid FOI. Från ca 90 mnkr 2004 ska verksamheten 2008 omsätta högst 35 mnkr från Försvarsmakten. Dessa medel ska täcka Försvarsmaktens behov av flygteknisk kompetens inom såväl teoretisk som experimentell verksamhet.

En central resurs för den experimentella flygtekniska forskningen i Sverige har varit den flygtekniska försöksanläggningen i Bromma. Anläggningen har under 2007 bestått av en mindre och tre större vindtunnlar för aerodynamiska försök och en kompressorprovrigg för försök med roterande delar till jetmotorer. För att driva dessa finns två högtryckskompressoranläggningar med tillhörande luftmagasin. Driftkostnaden för anläggningen i Bromma är i storleksordningen 50 mnkr per år.

Efter diskussion med Försvarsmakten föreslog generaldirektören FOI:s styrelse att fatta beslut om att avveckla FOI:s engagemang i Brommaanläggningen senast den 31 december 2008. Styrelsen fattade ett sådant beslut den 9 augusti 2007 och gav dessutom ett uppdrag till generaldirektören att undersöka förutsättningarna för att hitta en ny huvudman för verksamheten.

FOI har under hösten 2007 med stöd av Öhrlings PriceWaterhouse Coopers (ÖPwC) tagit fram ett prospekt över verksamheten och kontaktat potentiella intressenter med en fråga om intresse av att ta över hela eller delar av verksamheten. Resultatet av denna inventering presenterades av ÖPwC för FOI:s styrelse den 12 december 2007. Styrelsens beslut blev att uppdra åt generaldirektören att gå vidare med förhandlingar med de intressenter som anmält sig i syfte att under våren skriva avtal med en ny huvudman. Även i det fortsatta arbetet kommer FOI att ta hjälp av ÖPwC.

Om det ej går att komma till avtal med en ny huvudman kommer driften att avbrytas vid halvårsskiftet, eller så snart därefter som är möjligt med hänsyn till ingångna avtal, och verksamheten avvecklas så att FOI kan avträda anläggningen senast den 31 december 2008.

4 REDOVISNING PER FORSKNINGSSOMRÅDE

4.1 Analys av säkerhet och sårbarhet

Inom forskningsområdet Analys av säkerhet och sårbarhet utförs arbeten inom FOI i form av analyser, studier, utredningsuppdrag och forskning som syftar till att ge strategiska underlag för beslut till uppdragsgivarna.

Det militära försvarets roll och krishanteringssystemet förändras, bl.a. till följd av internationalisering av försvars- och säkerhetsfrågor. Inom bl.a. dessa områden finns ett stort behov av strategiska underlag. FOI lämnar beslutsstöd i frågor som rör dels utveckling av hotbilden, dels nationella komplexa system såsom försvaret och det civila krishanteringssystemet. Det gäller problemformulering, stöd till strategiskt förändringsarbete och metoder för att värdera handlingsalternativ.

Forskningsområdet har baserats på en samlingsbeställning inom ramen för anslag 6:7, anslagspost 1, Forskning/analysstöd för regeringens behov. I den verksamhet som har bedrivits för regeringen (Försvarsdepartementet) har FOI bl.a.:

- bistått regeringen med beslutsunderlag i aktuella frågor rörande inriktningen av den långsiktiga planeringen inom det militära försvaret och det civila krishanteringssystemet, såsom den nordiska stridsgruppen, Nordic Battle Group,
- analyserat den säkerhetspolitiska hotbilden och utvecklingen i vår omvärld, exempelvis rörande miljösäkerhet,
- lämnat stöd till departementets deltagande i krishanteringsövningen SAMÖ 07.

Övriga kunder inom forskningsområdet är civila myndigheter såsom Krisberedskapsmyndigheten, Socialstyrelsen, Riksrevisionen, Räddningsverket, Post- och telestyrelsen, Styrelsen för psykologiskt försvar, Luftfartsstyrelsen, Livsmedelsverket, Rikspolisstyrelsen, samt forskningsfinansiärer såsom VINNOVA och Naturvårdsverket. Stockholms stad och EU är andra exempel på uppdragsgivare.

I uppdragen från dessa kunder har FOI bistått med stöd i form av forskningsbaserad kunskap rörande bl.a.:

- Risk- och sårbarhetsanalyser, t.ex. för luftfarten, sjukvården och livsmedelskedjan
- Strategiska ledningsövningar
- Hot och säkerhet i livsmedel
- Introduktionskurs om EU:s krisberedskapsarbete
- Erfarenheter av digitalisering av TV

Som exempel på den nytta som FOI:s arbete har gett uppdragsgivaren kan nämnas forskningsprogrammet Climatools, som tar fram verktyg för klimatanpassning och genomförs med finansiering från Naturvårdsverket.

4.2 Operationsanalys, modellering och simulering

FOI har inom ramen för delområde Metod och Utredningsstöd lämnat ett omfattande stöd till Försvarsmaktens studier och utredningar. Genom de vid Försvarsmaktens högkvarter placerade Operationsanalysgrupperna har stöd givits inom hela spektrat av Försvarsmaktens verksamheter från studier och övningar till försvarsplanering och direkt operativ verksamhet. Stöd har givits till arbetet med/inom Nordic Battle Group (NBG), bl.a. från de fasta OA-placeringarna i NBG FHQ respektive OHQ (staberna på operativ respektive militärstrategisk nivå).

Inom FoRMA och "FoRMA stöd till PerP" (FoRMA-Forskning om Revolution in Military Affairs) har FOI medverkat i Försvarsmaktens perspektivplanering. Projektet OA-metoder (OAM) har lämnat stöd till Högkvarterets OA-grupper med modell- och metodverktyg. OAM ansvarar även för deltagandet i Nato "System Analysis and Studies". Ett betydande analysstöd har givits till det internationella samarbetsprojektet MNE 5 (MultiNational Experiment) liksom till arbetet inom Försvarsmaktens Utvecklingscentrum).

Inom delområdet Modellering och Simulering (MoS) har FOI genomfört forskning i nationell/internationell samverkan med universitet, högskolor, industrier och försvarsforskningsorganisationer. Verksamheten har bidragit till utvecklingen av det nätverksbaserade försvaret, till ökad interoperabilitet inom ledningsstöd och simuleringssystem, till beslutsstöd inom ramen för ledningssystem samt till kvalitetssäkring av modeller. Verksamheten skapar ökad tillgänglighet till och återanvändningsgrad av MoS-resurser som t.ex. modeller, metoder etc. Modeller av mänskligt beteende och kognition, liksom rätt utnyttjande av kommersiella spel, bidrar till förbättrad tränings- och övningsverksamhet inom försvaret. För att skapa gemensam förståelse kring MoS inom försvaret, och för att ge en realistisk syn på modellens användbarhet, tillhandahåller FOI MoS-kurser och litteratur.

Under 2007 genomförde FLSC (avdelningen för Stridssimulering) enligt avtal 26 veckor operativ verksamhet åt Försvarsmakten, omfattande utbildning för samtliga av flygvapnets divisioner i internationella insatser (Peace Support Operations) och stöd till taktik- och utvecklingsenheten för JAS 39. Därutöver har ett antal anskaffnings- och utvecklingsstudier för JAS 39 genomförts som stöd för Försvarsmaktens ARENA-studier. Vidare har FLSC genomfört en kombinerad dygnet-runt studie och övning, i ett internationellt scenario. Deltagare har varit från Stridsflygenhet 01, den enhet med JAS 39 som med kort varsel ska kunna sättas in för internationella insatser. Utbildning i form av tjänsteexport har hållits för tjeckiska flygvapnet. Avdelningen har även i år varit värd för ett stort antal internationella studiebesök (attachéer, flygvapenchefer och motsvarande) från en rad Gripen-relaterade länder, samt genomfört demonstrationer för Försvarsmakten, FMV och försvarsindustrin. Dessutom fortsätter det sexåriga forskningssamarbetet med Air Force Research Labs i USA.

I syfte att ge Försvarsmakten och FMV insikter i hur nya former för informationshantering kan förenkla och effektivisera verksamhet, har en kravspecifikation framtagits för ett system, inom logistikområdet. En studie har påbörjats med det övergripande målet att beskriva vad försvarets logistikledning kan innebära i framtiden.

4.3 Skydd mot CBRN och andra farliga ämnen

En anpassning av verksamheten till Försvarsmaktens förändrade behov har påbörjats. För verksamhet där det finns tydliga civila behov har denna vidmakthållits i väntan på besked avseende finansiering från civila aktörer. Parallellt har medel från alternativa aktörer (t.ex. näringsliv, EU) sökts för att kompensera för bortfall i finansiering som riskerar att resultera i underkritiska kompetensgrupper.

FOI har bidragit med expertstöd till Regeringskansliet och försvarsmyndigheter genom att lämna en aktuell hotbild och en oberoende bedömning av hotet från massförstörelsevapen. Under 2007 har arbetet bl.a. fokuserats på att bedöma Mellanösterns (främst Irans) och Rysslands förutsättningar och ambitioner avseende BC-forskning, tekniska R-hot och den kärntekniska utvecklingen i Iran. Under 2007 har även samverkan skett med Försvarshögskolan CATS (Centrum för asymmetriska Hot- och TerrorismStudier) avseende CBRN-terrorism där FOI:s roll har varit expertis i tekniska frågor.

Arbetet med att anpassa FOI:s verksamhet inom området CBR-analys och detektion till Försvarsmaktens behov av analys- och detektionskapacitet i de mobila labben och i fält har intensifierats. En dialog har även påbörjats för att på lång sikt förstärka Försvarsmaktens förmåga.

Kompletterande mätningar och analyser med ädelgasinsamlingsstationen i Sydkorea för detektion av Xenon-isotoper, har bekräftat att detonationen i Nordkorea den 9 oktober 2006 med all sannolikhet var orsakad av en kärnladdning.

Ett annat exempel där analys- och detektionsområdet kommit det civila samhället till del är de två funktionsövningar som FOI har arrangerat inom R-detektion och provtagning för den nationella strålskyddsberedskapen.

Strategier och metoder för provtagning av mark och vatten respektive luft fortsätter att utvecklas bl.a. som underlag för miljö- och hälsoriskbedömning för insatspersonal. Kompetensen har nyttjats för identifiering av risker för insatspersonal i Darfur, Libanon och Tchad och finns nu i beredskap för att kunna lämnas även till Nordic Battle Group. Det operativa stöd till utlandsmissioner som FOI i samverkan med Försvarsmakten hjälpt UNDPKO (FN:s avdelning för fredsbevarande operationer) att ta fram, har under 2007 tillämpats på både Försvarsmaktens missioner (Tchad) och FN missioner (Darfur, Sudan).

FOI har på uppdrag av Utrikesdepartementet, och utgående från PSI-frågeställningar (Proliferation Security Initiative), utfört ett arbete i syfte att förstärka Sveriges förmåga att hantera händelser kopplade till exportkontroll och icke-spridningsfrågor med internationell komplexitet. FOI har genomfört en scenariobaserad övning, med deltagande från ett stort antal civila myndigheter, för att identifiera brister och förmågor med avseende på samverkan och handlingsmöjligheter.

4.4 Sensorer och signaturanpassning

Forskningen inom Sensorer och signaturanpassning har en tydlig experimentell inriktning, och bedrivs i nära internationellt samarbete.

En stor del av forskningen inom sensorområdet handlar om hur sensorer ska samverka och styras för att med stor säkerhet kunna avspaña stora ytor och identifiera de objekt som upptäcks. Radarsensorer och lasersensorer studeras eftersom dessa har kapacitet att hitta objekt dolda även i tät vegetation. I internationell samverkan har experiment med bistatisk syntetisk aperturradar (SAR) genomförts. Försöket indikerar att teorin stämmer att bistatiska radarbilder innehåller väsentligt mindre störningar.

Flera projektaktiviteter är inriktade på att utveckla sensorfunktioner för den urbana miljön. Det handlar om ny sensorteknik, signalbehandling och sensorfusion för att klara uppgifter som att: övervaka händelseutveckling, t.ex. i en folksamling, se runt hörn och om möjligt genom väggar, hålla ordning på vän och fiende vid en krissituation, målfölja ett misstänkt fordon som tidvis skymms av hus eller 3D-kartlägga stora områden.

Metodik och datorverktyg utvecklas för att kunna simulera sensorers prestanda i olika internationella miljöer.

Signaturanpassning genomförs för att hindra eller vilseleda fiendens sensorer. Forskningen inom området är inriktad mot att modellera, prediktera och värdera signatur, dvs. elektromagnetiska egenskaper hos de objekt som ska skyddas. Verksamheten rörande material för signaturanpassning har reducerats till omvärldsbevakning.

Inom området undervattenssensorer har en prototyp till avancerat autonomt system för kartering av sjöbotten provats. Bland annat genom införande av syntetisk aperturteknik i sonarsystemen har FOI kommit långt på vägen att hantera problemet att snabbt finna och klassificera minor och miljöfarliga objekt inom stora havsområden.

Stora framsteg har gjorts inom sensormodellering. Det är nu möjligt att använda forskningsvärldens "state of the art" inom såväl konceptutveckling, design och konstruktion av undervattenssystem som för utbildning, träning och övning av enskilda operatörer på förband eller motsvarande.

4.5 Bekämpning och skydd

Verksamheten inom området är i första hand inriktad på att stödja Försvarens utveckling av förmågan till väpnad strid på mark, i luft och till sjöss. Forskningsresultaten och kompetensen utnyttjas även för att minska det civila samhällets sårbarhet. Verksamheten är av både teoretisk och experimentell natur, och behandlar både långsiktiga frågeställningar och akuta problem. Den bedrivs i många fall tillsammans med nationella eller internationella partners. Listan över uppdragsgivare innefattar, förutom Försvarens och FMV, även civila svenska myndigheter, kommuner, industri, utländska och överstatliga organisationer.

Försvarens behov, och därmed forskningens inriktning inom området, styrs och påverkas i stor grad av transformeringen till ett insatsförsvaret och dess användning. Därför är forskning avseende teknologier och metoder för att värdera sårbarhet och verkan, behovsanpassa skydd och skapa förmåga att erhålla precis, graderbar och adaptiv verkan viktig. Detsamma gäller forskning som syftar till att utveckla okänsliga explosivämnen och till detektion av dolda explosivämnen.

Autonoma funktioner för främst luftfarkoster och hur rymdtillämpningar kan nyttiggöras för Försvarens utgör också ett särskilt intresse.

Forskningsresultaten nyttiggörs bl.a. genom Försvarens studier och genom tekniköverföring och medverkan i materiel-, metod- och förmågeutveckling. Konkreta exempel är att FOI under året lämnat stöd åt Försvarens med verkan och riskanalys för precisionsstyrda bomber för CAS-förmågan (Combat Air Support) som ska tillföras Försvarens och som ska ingå i NBG08.

FOI har också på uppdrag av Försvarens genomfört omfattande tekniska analyser av attacker genomförda med s.k. IEDer (Improvised Explosive Devices). FOI har utbildat Försvarens personal inför internationella uppdrag och arbetat vidare med att studera skyddskonstruktioner för basläger. FOI har även bistått med underlag inför en möjlig uppgradering av stridsvagnssystemet för internationella insatser. En omfattande hotanalys har genomförts och direktstöd till FMV vad gäller framförallt materiel till NBG08 har levererats.

FOI har fortsatt stöttat Försvarens vid remissarbetet med teknisk ekonomisk målsättning för torped-mina-sensor och svarat för genomförandet av leveransprov av undervattenständare samt sprängprov mot korvetten Härnösand (typ Visby).

Utfallet av ansökningarna till EU:s 7:e ramprogram blev bra, med fyra godkända projekt, inom flygteknik. Värt att notera är att FOI fått en ledande roll i ett av de största projekten inom området, MAAXIMUS, som bland annat syftar till att minska underhållskostnader. FOI leder det största arbetspaketet "Analysis", med 38 partners, vilket kommer att ge FOI intäkter från EU om cirka 3 mnkr årligen under en 5-årsperiod. FOI ingår också i projektets "kärnteam" som leder projektet och som totalt omfattar 58 partners och en budget på 800 mnkr.

Det civila samhällets behov inom området är främst fokuserat på flygets miljöfrågor och på samhällets risker för och sårbarhet vid brand och explosioner. Bland annat har FOI genomfört beräkningar för att göra riskbedömningar vid ny- och tillbyggnationer av tunnlar, köpcentra och andra publika platser.

4.6 Telekrig och vilseledning

Inom forskningsområdet bedrivs teoretisk och experimentell forskning och utveckling samt utbildning gällande stör- och skyddsmetoder inom det elektromagnetiska området, omfattande radio, radar, laser och mikrovågsteknik (HPM). Verksamheten, varav några exempel redovisas nedan, stödjer huvudintressenterna Försvarmakten, FMV och industrin i strävan att uppnå förbättrad telekrigsförmåga för våra insatsförband. En stor del av möjligheterna med telekrigssystem ligger i kunskapen om hur system ska användas operativt. Området är till stora delar omgärdat av hög sekretess varför de intressantaste resultaten ofta inte kan redovisas öppet.

Under året har FOI lämnat fortsatt stöd till den internationella korvettstyrkan. Under insatsen i Medelhavet visade det sig att fartyget behövde ett radarstörsystem för att kunna möta aktuella hot i området. För att lösa detta problem tog FOI tillsammans med svensk industri och FMV fram och installerade ett provisoriskt störsystem. FOI har även byggt och levererat ett störsystem baserat på en bredbandig aktiv gruppantenn. Systemet kommer att monteras på en av korvetterna i början av 2008.

FOI har lämnat driftstöd till och genomfört grundtillsyn på telekrigssystem som FOI tidigare levererat till Försvarmakten. Detta genomfördes på plats i Mazar-e-Sharif, Afghanistan. FOI stödjer även Försvarmakten genom utbildning inom telekrigsområdet i samband med rotation av ny telekrigspersonal i utlandsstyrkan.

FOI har redovisat en hotbedömning och behovsanalys och utifrån detta lämnat rekommendationer avseende skydd mot laserstrålning vid internationella insatser. Laserhotet mot flygande plattformar, marina plattformar, trupp och fordon studerades utifrån ett antal scenarier.

FOI har genomfört en högre kurs i elektronisk säkerhet där kunskap förmedlas till främst Försvarmaktens personal om säkerhetsproblematiken i dagens elektroniska system. Kursen behandlar bl.a. IT-säkerhet, telekrig, mobiltelefoni och navigationssystem. Kursen planeras även för nästa år och är också öppen för intresserade utanför försvaret.

4.7 Ledning med MSI

Forskning om *Ledning med MSI* omfattar telekommunikation för mobilitet och svåra miljöer, informationssäkerhetsområdet, informationsfusion och beslutstöd, ledningsmetoder och Människa-System Interaktion (MSI).

Forskningen kring mobila, trådlösa nätverk inriktas alltmer mot frågor som rör högre systemnivåer såsom resurshantering, "Quality of Service" i heterogena nät av nät och säkerhet i dessa. För urbana miljöer är robusthet i kommunikationen en dimensionerande faktor och studier visar att förbättringar kan åstadkommas med en förändrad antennstruktur. En behovs- och scenariobaserad metod, kallad COAT, för värdering av hela kommunikationssystem i realistiska militära sammanhang, har utvecklats och tester har genomförts mot sambandslösningen för NBG08. Teknik har också utvecklats för optisk, passiv kommunikation som är mycket störningsokänslig och inte röjer sändaren.

Inom informationssäkerhetsområdet tas metoder fram för försvar mot intrång i egna IT-system genom detektion och åtgärdsanalys. Komplexitet och dynamik hos framtida ledningssystem kommer att kräva proaktiv övervakning av att informationssäkerheten är tillräcklig, vilket kräver effektiva metoder för värdering av säkerhetsnivåer. Sådana metoder har tagits fram och ska prövas. Inom koalitioner vid internationella insatser är det viktigt att respektive nations hantering av gemensam säkerhetsklassad information kan garanteras och säkras.

Inom informationsfusionsområdet har ett antal beslutstödverktyg utvecklats. Ett verktyg för hotanalys (Impactorium) har testats vid Livgardet och i ett internationellt samarbete med Singapore. Ett verktyg för icke-hierarkisk informationsspridning, semantisk Wiki, har presenterats för Försvarsmakten och kommer att testas. Ett verktyg för effektbaserad planering har tagits fram (Synchronization Management Tool).

Inom ledningsmetodområdet sker ett direkt metod- och utredningsstöd till olika utvecklingsgrupper i Försvarsmakten. De områden som har fokuserats på under 2007 är strategisk planering och civil-militära samverkansformer, olika beslutstöd för operativ ledning, samt kunskapsförsörjning i t.ex. civil-militär insats.

Den snabba tekniska utvecklingen i kombination med nya operativa krav innebär nya och betydligt mer avancerade uppgifter för soldaten. Försök med bl.a. målinmätning visar dock på klara problem med att använda nya avancerade system, som t.ex. laseravståndsmätare under realistiska förhållanden. Resultaten visar på att den samlade systemfunktionen för hela systemet soldaten måste beaktas i kombination med en god kännedom om funktion och begränsningar.

Erfarenheter från MSI, datafusion och sensorsamverkan har resulterat i ett koncept för störundertryckning. Förmågan att kunna avgöra vilka mål som är riktiga vid störning mot egen radar är av största betydelse (exempelvis för jaktflyg). Konceptet har flera taktiska tillämpningar, bl.a. nätverksbaserad störundertryckning vid en internationell insats.

4.8 Människa och teknik

Verksamheten inom området människa och teknik omfattar två områden. Fysiologi, människans fysiska/medicinska förutsättningar och begränsningar samt vapentraumatologi, behandlar de effekter och behandlingsbehov som uppstår vid kraftigt yttre våld mot kroppen.

FOI har i samarbete med marinen genomfört utprovning av flera olika typer av halvslutna dykapparater. Dessa apparater medger betydligt längre dyktider då utandningsluften till stor del renas och återcirkuleras. Simulerade dykningar ned till 120 m genomfördes med hjälp av en inom FOI tidigare utvecklad ämnesomsättnings-simulator. Jämförande mätningar med dykare gjordes därefter på mindre djup. Försöken har betydelse för det fortsatta internationella standardiseringsarbete där FOI deltar och utgör även underlag för Försvarmaktens val av nya dykapparater för frisimmande dykare.

Försvarmaktens behov av nya kroppsskydd ökar som en följd av en alltmer komplicerad hotbild i kombination med fler internationella uppdrag och nya taktiska förutsättningar. Behovet är ett mer heltäckande skydd med större skyddsförmåga. Krav som med dagens teknik står i direkt motsatsförhållande till kraven på stor rörlighet och liten värmebelastning. Försök genomförda av FOI och Försvarmakten bekräftar att kroppsskydden måste utformas så att soldatens prestation påverkas så lite som möjligt även sett ur risken för att utsättas för vapenverkan.

Stor risk för skador finns även vid träff mot ett kroppsskydd på grund av den energi som överförs genom skyddet. Även när en kula stoppas av en skyddsväst kan livshotande skador uppstå. FOI har tagit fram en ny metod för att mäta och kvantifiera de risker för skada som finns bakom ett kroppsskydd. Den nya metoden kommer att underlätta utprovningen av nya skydd och har rönt stort internationellt intresse.

Den framtida soldaten kommer, förutom mer avancerade kroppsskydd, även att ha betydligt mer avancerad och omfattande personlig utrustning. Det finns uppenbara risker för värmeutmattning vid fysiskt arbete. En risk som blir ännu mer uttalad vid internationella uppdrag i tropisk miljö och i ökenmiljö. För att minska risken har rekommendationer tagits fram för både inhemska klimatförhållanden samt några klimatförhållanden som kan råda i områden tänkbara för svenska trupper. Råden beskrivs i termer av högsta rekommenderad förflyttningshastighet i olika typer av terräng vid olika tunga bördor.

Nya versioner av flygplan 39 (JAS) har lufttankningsförmåga. Det medför en förmåga till betydligt längre flyguppdrag (8 tim), t.ex. vid internationella uppdrag. Försök har genomförts som visar på en minskning av pilotens blodvolym vid långa uppdrag. Minskningen beror på en ökad urinavsöndring som en följd av den omfördelning av blod som sker genom G-dräktens tryck på den nedre kroppshalvan. Blodvolymminskningen (5-10 procent) kan endast delvis motverkas av ett större vätskeintag. Resultaten hittills visar dock på endast marginell nedsättning av pilotens G-tolerans.

FOI har tillsammans med Försvarmakten genomfört en översyn av vilka kravgränser som ska gälla för olika militära befattningar (fysisk standard) och hur proven för dessa krav ska utformas. Kravgränserna omfattar multitest (styrka) och fältprov.

5 RESULTATREDOVISNING FÖR VERKSAMHETSGREN 1 – Forskning och information om nedrustning och säkerhetspolitiska frågor

Målet för verksamhetsgrenen är, enligt regleringsbrev 2007, att fördjupa kunskapen om och bistå Regeringskansliet (Utrikesdepartementet) inom NBC-området (inklusive exportkontrollfrågor). Verksamheten utformas i dialog mellan Regeringskansliet och FOI.

Verksamheten som bedrivits inom verksamhetsområdet har fördelats på fem delområden:

- Kärnvapen
- Biologiska vapen
- Kemiska vapen
- Missilfrågor
- Övriga frågor

Återrapportering 1: FOI ska för samtliga områden (kärnvapen, biologiska och kemiska vapen, missilfrågor och övriga frågor) lämna en separat redovisning av den verksamhet som bedrivits samt redovisa kostnaderna.

FOI har under 2007 inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan, anslag UD 5:6 Forskning, utredningar och andra insatser rörande säkerhetspolitik och nedrustning (anslagspost 4) genomfört analyser samt lämnat direktstöd till Utrikesdepartementet (UD).

Ingående överföringsbelopp från 2006 uppgick till ca 0 tkr för anslagsposten. Under 2007 har 14 794 tkr upparbetats, vilket utgör en överförbrukning med ca 431 tkr eller ca 3 procent av disponibelt anslagsbelopp om 14 363 tkr. Detta innebär att anslagskrediten utnyttjats tillfullo, se även avsnitt 10.4.

Genomförd verksamhet presenteras i rapport med beteckning FOI-R—2457--SE.

6 RESULTATREDOVISNING FÖR VERKSAMHETSGREN 2 – Forskning, kompetens och resursutveckling för det militära försvaret

6.1 Uppdragsverksamheten

FOI ska, enligt regleringsbrev 2007, tillgodose behov av forskning, kompetens och resursutveckling hos uppdragsgivare inom det militära försvaret.

Återrapportering 3: FOI ska redovisa:

- utvecklingen av uppdragsvolymen per kund eller kundkategori inom det militära försvaret,
- andelen (belopps- och antalsmässigt) milstolpar till Försvarmakten som uppfyllts respektive inte uppfyllts inom överenskommen tid,
- exempel på tillämpningar inom det militära försvaret samt
- särskild redovisning för CBRN och flygteknisk kompetens.

6.1.1 Utveckling av uppdragsvolym per kund eller kundkategori

Uppdragsvolymen från kunder inom verksamhetsgren 2 har ökat med drygt 99 mnkr eller med cirka 12 procent jämfört med 2006. Den totala volymen och förändringar framgår av nedanstående tabell. Totalt har dock intäkterna från de bägge huvudkunderna minskat med 203 mnkr jämfört med år 2004, med beaktande av de anslagsförändringar som genomförts fr.o.m. 2007 och det bidrag till avvecklingskostnader som erhållits från Försvarmakten under 2007. I realiteten har därmed intäkterna minskat med 22 procent fr.o.m. 2004.

Kunder/kundkategori	Förändring (tkr)	Förändring (%)	2007 (tkr)	2006 (tkr)	2005 (tkr)
<u>Kunder verksamhetsgren 2:</u>					
Försvarmakten (FM) ³	108 819	17	734 816	625 997	677 058
Försvarets materielverk (FMV)	-10 497	-5	190 793	201 290	230 901
Försvårshögskolan (FHS)	478	15	3 728	3 250	6 702
Övriga statliga myndigheter (mil) ⁴	556	49	1 681	1 125	1 334
Totalt	99 356	12	931 018	831 662	915 995

Den större uppdragsvolymen beror framför allt på fler beställningar från Försvarmakten, vilket i sin tur beror på att ansvaret för de tidigare anslagsposterna NBC-skyddsforskning och Flygteknisk kompetens och resursutveckling har överförts till Försvarmakten. För 2007 är beställningarna för dessa båda områden 147 mnkr (108 respektive 39 mnkr). I uppdragsvolymen för Försvarmakten ingår även ett bidrag för avvecklingskostnader i Brommaverksamheten på drygt 56 mnkr med beaktande av dessa poster har uppdragsvolymen från Försvarmakten i övrigt minskat med 94 mnkr eller med cirka 15 procent jämfört med år 2006. Reduktionen i

³ För 2007 ingår bidrag med 56 mnkr för avvecklingskostnader i Brommaverksamheten, samt de tidigare anslagsposterna för NBC-skyddsforskning och Flygteknisk kompetens och resursutveckling på 147 mnkr.

⁴ I denna kategori ingår för närvarande Försvarsdepartementet, FRA och TPV.

uppdagsvolymen från FMV är en fortsättning på den tidigare aviserade reduceringen av Försvarmaktens verksamhet vid FOI.

6.1.2 Levererade milstolpar till Försvarmakten

(Utfall för 2006 respektive 2005 inom parentes, avser endast Områdesinriktad forskning samt Metod- och utredningsstöd)

Enligt Försvarmaktens samlade beställning av Områdesinriktad forskning, Stöd till FoT-processen, Forskning inom NBC (CBRN), Forskning inom flygteknikområdet, Metod- och utredningsstöd samt OA-metoder skulle FOI under 2007 lämna 361 leveranser (354 respektive 369). Av dessa har 305 eller 84 procent (303 eller 86 procent respektive 331 eller 90 procent) levererats i enlighet med beställningen och 42 (48, 33) har levererats vid senare tidpunkt eller med förändrat innehåll. Återstående 14 (3, 5) har utgått respektive senarelagts till 2008.

För ovanstående leveranser har FOI fakturerat 524,4 mnkr, vilket är 99,7 procent av beställningsvolymen. För 2006 fakturerades 99,6 procent och för 2005 fakturerades det upp till beställningens tak.

Senareläggning eller förändring av leveranser har i samtliga fall omförhandlats med Försvarmakten. FOI bedömer att det är normalt att cirka 10 procent av avtalade leveranser omförhandlas med hänsyn till forskningsverksamhetens karaktär.

6.1.3 Tillämpningar inom det militära försvaret

Den forskning FOI bedriver stödjer främst försvaret mer långsiktigt, men kan också löpande tappas av i form av olika tillämpningar. Exempelvis lämnas stöd inför och under internationella insatser, underlag till försvarets förmåge- och förbandsutveckling, till materielförsörjningen samt till utbildning och träning. Nedan ges några exempel på konkreta tillämpningar.

FOI har efter IED⁵-attackerna mot svensk ISAF-trupp i Afghanistan i april 2007 genomfört tekniska undersökningar av de aktuella fordonen samt viss personlig utrustning. Undersökningarna har gjorts på uppdrag av Försvarmaktens undersökningskommission (FM UK) och avhandlat såväl forensiska frågor som frågor om hur Försvarmakten ska kunna förbättra sitt skydd mot den aktuella hotbilden.

Omfattande arbete i nära samarbete med FMV Teknisk Und och SWEDEC har gjorts för att identifiera den vapentekniska hotbilden i aktuella missionsområden. Arbetet har även omfattat utbildningar i ammunitionsteknisk underrättelsetjänst för ammunitionsoch minröjningspersonal i utlandsstyrkan med avseende på EOD⁶ och IEDD⁷.

FOI har bistått SWEDEC med analys av riskavstånd vid ammunitionsröjning, samt analyserat riskavstånd för ny handgranat åt FMV.

I anslutning till den marina övningen SAMARIN deltog FOI vid ett moment där störning av GPS (satellitbaserad positionering) övades. Olika GPS-mottagares

⁵ Improvised Explosive Device

⁶ Explosive Ordnance Disposal

⁷ Improvised Explosive Device Disposal

störfasthet testades mot olika störmetoder. Även ett av FOI framtaget störskyddssystem prövades. Som resultat av övningen har FOI tillsammans med sjöstridsskolan tagit fram riktlinjer för hantering av störning mot GPS.

Telekonflikter uppstår när signaler från olika egna elektroniksystem stör varandra. Erfarenheter visar att telekonflikter kan orsaka mycket stor skada på den operativa förmågan. För att förhindra detta finns datorbaserade verktyg som i förväg kan identifiera och sedan eliminera telekonfliktrisker. För att stödja Försvarmakten, FMV och industrin med nya beräkningsmodeller för telekonflikter bedriver FOI världsledande forskning inom området. Som en del i resultatöverföringen till Försvarmakten, FMV och industrin har FOI utvecklat en demonstrator på uppdrag av FMV. Den är anpassad så att allt från enkla snabba bedömningar av telekonflikter till mer avancerade forskningsrelaterade beräkningar kan göras.

FOI deltog vid mätningar av luftkvaliteten vid Camp Eagle Base (CEB), Bosnien-Herzegovina på uppdrag av Försvarmakten. Bakgrunden var att det kommit klagomål från där baserad svensk personal gällande luftkvaliteten. Vid basen finns ett koleldat värmeverk med begränsad rökgasrening (cyklonavskiljare), vilket antogs ha varit en bidragande orsak till problemet. Mätningarna genomfördes i samverkan med Försvarets sjukvårdsorganisation (FömedC).

6.1.4 CBRN och flygteknisk kompetens

Genomförd verksamhet inom CBRN-området presenteras i rapport med beteckning FOI-R--2456--SE, och inom flygteknisk kompetens i rapport med beteckning FOI-R--2458--SE.

6.2 Forskning/analysstöd för regeringens behov

FOI ska stödja utformningen av svensk säkerhets- och försvarspolitik genom att bedriva kvalitativ och relevant verksamhet som underlag för regeringens arbete. Inriktning av verksamheten ska ske i nära dialog mellan Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) och FOI.

FOI ska genomföra verksamheten inom följande kompetensområden:

- Säkerhetspolitisk och strategisk analys
- Utveckling av försvar och säkerhet
- Värdering av och stöd till operativ förmåga

Åtterrapporing 2: FOI ska i årsredovisningen lämna en separat redovisning av verksamheten samt redovisa kostnaderna.

Inom utgiftsområde 6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet, anslag 6:7, Forskning/analysstöd för regeringens behov (anslagspost 1) uppgick ingående överföringsbelopp från 2006 till sammanlagt ca 2 528 tkr. Under 2007 har ca 42 266 tkr upparbetats, vilket utgör 100 procent av disponibelt anslagsbelopp om 42 266 tkr, se avsnitt 10.4.

Genomförd verksamhet presenteras i separat skrivelse med diarienummer 08-125.

7 RESULTATREDOVISNING FÖR VERKSAMHETSGREN 3 – Forskning, kompetens och resursutveckling för det civila försvaret och övrig verksamhet

Målet för verksamheten inom det civila försvaret är att värna civilbefolkningen, säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna och bidra till Försvarsmaktens förmåga vid ett väpnat angrepp eller krig i vår omvärld.

7.1 Uppdragsverksamheten

FOI ska, enligt regleringsbrev 2007, tillgodose behov av forskning, kompetens och resursutveckling hos uppdragsgivare utanför det militära försvaret. Myndighetens forskningsresultat och kompetens ska även spridas, nyttiggöras och tillämpas utanför det militära försvaret.

Åtterrapporering 5: FOI ska redovisa:

- utvecklingen av uppdragsvolymen per kund eller kundkategori utanför det militära försvaret. Av redovisningen ska intäkter från kunder inom krisberedskapssystemet och samhället i övrigt framgå,
- exempel på tillämpningar av forskningsresultaten utanför det militära försvaret,
- åtgärder som vidtagits för att nyttiggöra forskningsresultaten utanför det militära försvaret.

7.1.1 Utveckling av uppdragsvolym per kund eller kundkategori

Kunder/kundkategori	Förändring (tkr)	Förändring (%)	2007 (tkr)	2006 (tkr)	2005 (tkr)
<u>Kunder verksamhetsgren 3:</u>					
Krisberedskapsmyndigheten (KBM)	8 960	96	18 298	9 338	11 102
Statens räddningsverk (SRV)	85	4	2 027	1 942	3 650
Övr. statliga myndigheter (civ.) o affärsverk	17 062	42	57 476	40 414	40 801
Övriga svenska kunder	20 974	62	55 002	34 028	29 338
EU	-1 206	-8	13 252	14 458	12 943
Övriga utländska kunder	-5 100	-11	40 212	45 312	40 466
Summa kunder VG3	40 775	28	186 267	145 492	138 300

Uppdragsvolymen ökade med 28 procent jämfört med föregående år. Året kan sägas ha inneburit ett genombrott för FOI på andra marknader än försvarssektorn och följer helt den strategi FOI lade fast 2005. Kunden *Krisberedskapsmyndigheten*, och kundkategorierna *Övriga statliga myndigheter och affärsverk* samt *Övriga svenska kunder* har visat på god tillväxt på 96, 42 respektive 62 procent. Den negativa trenden från förra året kan därför sägas vara bruten. Exempelvis har intäkterna från Krisberedskapsmyndigheten ökat med 8,9 mnkr. Andra myndigheter där intäkterna har ökat markant är Naturvårdsverket, universitet och högskolor samt forskningsfinansiärer som Vinnova. Däremot har intäkterna från exempelvis Socialstyrelsen minskat med 3,1 mnkr.

Inom kundkategorin Övriga svenska kunder har exempelvis SAAB AB ökat sina beställningar med 7,5 mnkr och Volvo Aero Corporation med 1,3 mnkr.

Inom kundkategorin Övriga utländska kunder har exempelvis Defence Science and Technology Agency (DSTA), Singapore minskat sina beställningar med drygt 10,5 mnkr.

7.1.2 Tillämpningar utanför det militära försvaret

Utgångspunkten för samtliga insatser är att i civila sammanhang nyttiggöra den kompetens som tagits fram för militära tillämpningar. Arbetet koncentreras till områden som ger synergier mellan militära och civila behov. FOI utgör Sveriges största samlade forskningsorganisation när det gäller kompetens som rör samhällets säkerhet. Målet är att intäkterna från kunder inom den civila marknaden ska stå för 30 procent av FOI:s totala intäkter år 2009. För att nå detta mål görs bedömningen att FOI också måste vända sig till nya kundgrupper. Denna förändringsambition har tydliggjorts genom att dela in de civila kunderna i följande marknadssegment:

- Civila myndigheter
- Forskningsfinansiärer
- Näringsliv
- Utland

Civila myndigheter

FOI arbetar aktivt för att kompetensen ska komma civila myndigheter tillgodo. Flera exempel på framgångar kan nämnas. Naturvårdsverket finansierar med 25 miljoner kronor det femåriga klimatforskningsprogrammet Climatools. Forskningsprogrammet har under året levererat ett flertal resultat i form av rapporter, bl.a. en rapport, The Geopolitics of Climate Change, som analyserar klimatförändringarna och dess påverkan på den globala säkerheten.

FOI har under 2007 inlett ett samarbete med Stockholms stad för att lämna stöd inom ramen för deras krisberedskapsarbete.

FOI har stöttat Krisberedskapsmyndigheten (KBM) genom studier och genom att ge metodstöd till olika projekt. En genomförd studie handlar om strategiskt inflytande på EU:s informationssäkerhetsarena. I detta uppdrag analyserades hur Sverige som nation kan bli en mer inflytelserik aktör.

FOI har för Statens Kärnkraftsinspektion (SKI) räkning genomfört en studie om kreativitet hos antagonistiska angripare. Studien är den första i en serie som sammantaget syftar till att ge underlag för att bedöma en angripares förutsättningar att improvisera under ett pågående angrepp.

På uppdrag av Sida har FOI ur säkerhets- och miljösynpunkt gjort bedömningar av olika metoder för sanering av raketbränsletillsatsen Melange. Bedömningarna ska stödja Sida i deras beslut om deltagande i ett OSSE-lett saneringsprojekt i Ukraina.

FOI har på uppdrag av Statens strålskyddsinstitut tagit fram en analysmetod för olika isotoper av strontium som ska användas för radiologisk beredskap. Metoden ska kunna användas oberoende av scenario och för olika provtyper. FOI har också

genomfört en fyradagarsutbildning för Sveriges övriga beredskapslaboratorium i analysmetoden. Metoden förväntas bli validerad under 2008.

Forskningsfinansierare

FOI har framgångsrikt sökt bidrag från EU:s Säkerhetsforskningsprogram (7:e ramprogrammet). Ansökningarna resulterade i att FOI beviljades finansiering av tio forskningsprogram till ett värde av närmare 48 mnkr.

Ett område där FOI är ledande är explosivämnesdetektion. Forskningen handlar om att ta fram teknik för detektion av explosivämnen på avstånd. Tänkbara användningsområden är flygplatser, hamnar och andra knutpunkter i samhället som är känsliga för störningar.

Inom området flygteknik fick FOI en mycket god utdelning på sina ansökningar med ett utfall om 39,7 procent av ansökta medel (genomsnittet låg på 16 procent). "Clean Sky" är ett JTI (Joint Technology Initiative), en ny form av EU-projekt där i stort sett hela Europas flygindustri, merparten av flygforskningsinstituterna och ett flertal universitet samarbetar. Tillsammans förfogar deltagarna över en budget om cirka 16 miljarder kronor under 7 år. Projektet fokuserar på morgondagens miljövänliga flygplan. Med avancerad teknik ska en flygande demonstrator tas fram. SAAB och Airbus leder den del av projektet som heter "Smart Fixed Wing", där FOI i samarbete med KTH framförallt deltar inom områdena strömningsstyrning och lastomlagring.

FOI har tillsammans med Institutionen för Fasta tillståndets fysik, Uppsala universitet, och Institutionen för Folkhälsa och Klinisk Medicin, Umeå Universitet, fått ett forskningsanslag från Forskningsrådet för arbetsmiljö och socialvetenskap (FAS) under 3 år på sammanlagt 3,5 mnkr. Projektet kommer att studera hälsoeffekter vid inandning av industriellt framställda nanopartiklar.

Näringsliv

Arbetet att öka interaktionen med företag och övrigt näringsliv fortsatte under året. Under 2007 har FOI stöttat koncernstaben vid SAAB AB med omvärldsanalys. Genom att analysera omvärldstrender och samhällsutveckling har FOI varit med och utvecklat modeller för flödessäkerhet och gett underlag för SAAB:s långsiktiga strategiska överväganden. FOI har även för SAAB genomfört en studie om flygresenärernas uppfattning om säkerhetskontrollerna vid Arlanda flygplats. Volvo Aero har under året också kommit att bli en allt viktigare kund.

FOI har också under 2007 utfört ett uppdrag åt Scandinavian Airlines med syftet att förstärka företagets förmåga att hantera CBRNE-händelser.

Utland

Under året har ett flertal uppdrag erhållits från utlandet. Ett exempel är uppdraget att stödja Sydkorea i arbetet att identifiera om Nordkorea sprängt en kärnvapenladdning som fortsatte under 2007. För ändamålet användes övervakningssystemet SAUNA som utvecklats för insamling och mätning av radioaktiva ädelgaser som uppkommer vid kärnvapenprovsprängningar. Ett annat exempel är att FOI har för det finska försvaret fått ett uppdrag inriktat på strukturberäkningar av spricktillväxt med

koppling till livslängd och säkerhet för stridsflygplanet F18 Hornet. Projektet drivs i samarbete med finska VTT och utförs åt finska flygvapnet.

7.1.3. Åtgärder för att nyttiggöra forskningsresultaten utanför det militära försvaret

FOI har under året genomfört många olika aktiviteter för att nyttiggöra forskningsresultaten utanför det militära försvaret. Under hösten 2007 genomförde FOI exempelvis ett seminarium om OPS (Offentlig Privat Samverkan, på engelska Public-Private Partnership, PPP). Förutom FOI:s experter på OPS bidrog även experter från Linköpings universitet och Umeå universitet med sitt kunnande.

FOI anordnade i maj 2007 det nionde symposiet under temat "Protection against Chemical and Biological Warfare Agents". Symposiet, som anses vara världsledande inom sitt gebit, genomfördes vid Svenska Mässan i Göteborg och hade ca 1200 deltagare från 42 länder. Medarrangörer var bl.a. Försvarsmakten, FMV, Statens Räddningsverk, Rikspolisstyrelsen och Utrikesdepartementet.

Parallellt med symposiet arrangerades "Exhibition of CBW Protection Equipment". Utställningsytan blev fullbokad och resulterade i 112 utställande företag, varav ett från Kina, ett trettio från USA/Canada och övriga från Europa. Ett tionde symposium planeras till juni 2010.

FOI erbjuder skräddarsydda kurser i bl.a. elektronisk säkerhet där FOI på ett unikt sätt kombinerar sina speciella kompetenser inom elektroniska system, både vad gäller normal funktion och säkerhetsproblematik. Vissa delar av kursen berör områden där FOI är ensamma om att besitta kompetens, till exempel radiostörning, radiopejling och IT-vapen.

Under våren 2007 genomförde FOI en kunddag gällande vårt kunnande om hemmagjorda bomber, så kallade IED (Improved Explosive Devices). Bland de inbjudna gästerna fanns representanter från polisen, militären och andra svenska myndigheter. Föreläsningar blandades med förevisningar, demonstration och besök i laboratorier.

Under senare delen av hösten höll FOI en "Edge-workshop" med 38 deltagare från olika delar av Europa. Edge är ett strömningsberäkningsprogram som utvecklats av FOI och som i första hand vidareutvecklas tillsammans med SAAB, KTH och Uppsala universitet, men också av forskningsinstitut och universitet i övriga Europa.

Två seminarier genomfördes inom ramen för samarbetsavtalet med USA och Department of Homeland Security (DHS). Det ena seminariet genomfördes i maj som en spelad katastrofövning tillsammans med berörda myndigheter och räddningsorganisationer från såväl Sverige som USA. Det andra seminariet genomfördes som en workshop och avhandlade hantering av C och B-ämnen.

I juni deltog FOI vid Homeland Security Europe 2007 i Bryssel, en av de största säkerhetskonferenserna i Europa som är inriktad mot teknik och forskning. Syftet var att knyta ytterligare kontakter med forskningsfinansiärer inom EU

I september deltog FOI i MR-dagarna, en mässta med olika organisationer som verkar för de mänskliga rättigheterna. FOI presenterade i en monter exempelvis sina kunskaper och tjänster inom miljö och säkerhetspolitisk analys.

Sammantaget bedöms alla dessa åtgärder ha lett till ett förbättrat nyttiggörande utanför det militära försvaret.

7.2 Forskning/analysstöd för regeringens behov

FOI ska stödja utformningen av svensk säkerhets- och försvarspolitik genom att bedriva kvalitativ och relevant verksamhet som underlag för regeringens arbete. Inriktning av verksamheten ska ske i nära dialog mellan Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) och FOI.

FOI ska genomföra verksamheten inom följande kompetensområden:

- Säkerhetspolitisk och strategisk analys
- Utveckling av försvar och säkerhet
- Värdering av och stöd till operativ förmåga

Åtterrapportering 4: FOI ska i årsredovisningen lämna en separat redovisning av verksamheten samt redovisa kostnaderna.

Genomförd verksamhet presenteras i separat skrivelse med diarienummer 08-125.

8 ÖVRIGA MÅL OCH ÅTERRAPPORTERING

8.1 Relevans

Den forskning och kompetens som FOI tillhandahåller ska i hög grad vara till nytta för uppdragsgivarna.

Åtterrapporing 6: FOI ska redovisa:

- aktiviteter som vidtagits för att öka kundnyttan,
- uppföljningen av kundnytta, t.ex. genomförda mätningar av kundnöjdheten i resultatöverföringen (kundenkäter m.m.) samt
- det totala antalet slutprestationer till uppdragsgivare.

8.1.1 Aktiviteter för att öka kundnyttan

KUPAL - försvarets kunskapsportal

Ett informationssystem i form av en kunskapsportal har utvecklats för Försvarsmaktens räkning. Visionen är att systemet ska vara ett kommunikationsmedel mellan forskningsutförare och Försvarsmaktens avnämare. Information i form av rapporter, beskrivningar, frågeställningar och planer ska vara tillgänglig i portalen och göras sökbar för både avnämare och utförare. Systemet ska också stödja spårbarhet från operativa krav och operativ förmåga till FoU-behov och därifrån till FoU-projekt och resultat. Portalen ska i inledningsskedet omfatta Försvarsmakten, FMV, FOI och Försvärshögskolan, men kunna utökas till andra organisationer på sikt.

Stöd till Försvarsmaktens utvecklingscentrum

Försvarsmaktens utvecklingscentrum (FM UTVC) är en naturlig partner vid överföringen av forskningsresultat från FOI till Försvarsmakten. FOI medverkar i FM UTVC både med expertkompetens och ”produkter”. Som exempel kan nämnas MilWiki som är en Wikipedia för försvaret, verktyg för att hantera Rules of Engagement (ROE), samt den nya kunskapsportalen KUPAL.

Knowledgedesk

FOI Knowledgedesk med tillhörande dygnet runt-jour (VB-funktion) inrättades redan under 2005. Syftet med desken är att ge Försvarsmakten och dess insatsförband ökad nytta av kunskapsinvesteringarna på FOI.

FOI Knowledgedesk ger snabb åtkomst till relevant kunskap och tillgång till experter och kompetensgrupper inom hela FOI vid akuta problem i samband med Försvarsmaktens operativa verksamhet. Funktionen är i första hand utformad för att kunna ge stöd till utlandsstyrkan, men tillgodoser naturligtvis Försvarsmaktens akuta behov av expertstöd även vid andra insatser/verksamheter.

Under året har stödet till NBG givits särskild uppmärksamhet och desken har prövats och övats ett antal gånger i samband med NBG:s övningstillfällen. Funktionen har även utvecklats med avseende på säkra samband genom möjligheten att mot FOI

nyttja Försvarmaktens kommunikationssystem, IS UNDSÄK, som medger hantering av sekretessbelagd information.

Kunskapsöverföring

Till FOI:s kvartalsvisa milstolpsredovisningar för Försvarmakten förbereds informationsmaterial i form av bilder med förklarande text, som beskriver genomförda aktiviteter som förmedlat kunskap till insatsförband.

FOI har under året ökat andelen kund-, demonstrations- och seminariedagar i sina leveranser till Försvarmakten. Även antalet muntliga presentationer har ökat. FOI tillsammans med Försvarmakten har funnit att detta är ett mer effektivt sätt att överföra resultat från forskningen.

Integrerad materielledning

Som ett led i att kunna uppnå de besparingar som försvarsförvaltningsutredningen föreslog och regeringen sedermera fattade beslut om, inrättades i april en integrerad materielledning (IML). I den ingår Försvarmakten, FMV och FOI. Målet med IML är att effektivisera materieförsörjningsprocessen. Ett delmål är att mer effektivt utnyttja resultaten av FOI:s forskning. FOI har under året medverkat i beredningen av ett flertal ärenden, t.ex. lätta stridsfordon och framtagandet av en gemensam utvecklingsplan för Försvarmaktens ledningssystem (FMLS TS).

8.1.2 Uppföljning av kundnytta

Huvudkundernas syn på forskningsresultat och nytta

Den del av forskningsverksamheten som styrs genom samlingsbeställningar (Försvarmaktens FoT-beställning, del av anslagen från Försvarsdepartementet och Utrikesdepartementet) följdes upp med hjälp av en enkätstudie under 2007 (det undersökta året är 2006). Enkätstudien har skett med stöd av Sifo Research International. Svarefrekvensen var 70 procent i en totalundersökning. Det är en ökning av svarefrekvensen jämfört med föregående år (57 procent för verksamhetsåret 2005 respektive 66 procent för 2004).

Enkätens första fråga behandlade hur väl de överenskommelser som gjorts avseende forskningsuppdrag stämmer med de resultat som presenteras i verksamhetsrapporterna. I genomsnitt 78 procent av genomförd forskning stämde väl med den överenskomna verksamheten, vilket är en liten minskning jämfört med föregående års resultat (79 procent 2005 respektive 79 procent 2004).

I de två följande frågorna lyftes kundernas förväntningar fram. Kunderna har höga förväntningar på FOI. 84 procent har höga eller mycket höga förväntningar, vilket är en minskning jämfört med år 2005, men en upprepning av 2004 års resultat (92 procent 2005 och 84 procent 2004).

De sista frågorna berörde nyttan av resultaten och ställdes utifrån tre olika tidsperspektiv: senaste åren, i år och i framtiden. Resultatet visar en viss förändring av värdena för år 2006 jämfört med år 2005. Värdena ligger dock i nivå med 2004 och variationerna är små. Nyttan upplevs vara större i ett längre, framtida tidsperspektiv 65 procent (72 procent 2005 respektive 67 procent 2004). I de kortare perspektiven,

innevarande år 58 procent (66 procent 2005 respektive 57 procent 2004), och under de senaste åren bedömdes nyttan vara något lägre 58 procent (57 procent 2005 respektive 57 procent 2004) än i det framtida perspektivet.

Enkäten har genomförts i åtta år (samt en testomgång för år 1998). Resultatet förbättrades under de första tre åren för att därefter stabiliseras på en god nivå under de följande två åren. Den nedgång som kunde noteras i resultaten för 2004 bröts under år 2005 och 2006 års resultat ligger över 2004 års resultat. Förväntningarna på forskningen är tillbaka på tidigare nivåer och den upplevda nyttan är marginellt lägre än 2002 års nivå.

Ett arbete med revidering av FOI:s kundundersökningar har påbörjats under året. Arbetet syftar till att ta fram ett sammanhållet men flexibelt ramverk för hur FOI ska kunna arbeta med löpande undersökningar som strategiskt utvecklingsverktyg för kundrelationer, imagefrågor och projektgenomförande. Målet är att göra kopplingen mellan FOI:s verksamhetsmål och metoderna för att följa upp målen tydligare.

8.1.3 Slutprestationer till uppdragsgivare

Anpassningen till en mindre volym i försvarsbeställningar och de därav följande personalneddragningarna har påverkat antalet rapporter till uppdragsgivare. FOI:s skriftliga rapportering till uppdragsgivare under 2007 uppgick till 669 rapporter och memon. Motsvarande produktion år 2006 och 2005 var 799 båda åren. Härutöver har FOI överfört resultat till uppdragsgivarna i form av ett stort antal seminarier, kunddagar, kurser och demonstrationer.

8.2 Vetenskaplig kvalitet

Myndighetens forskning ska hålla hög vetenskaplig kvalitet i ett internationellt perspektiv.

Åtterrapporering 7: FOI ska redovisa en bedömning av hur myndighetens verksamhet bidragit till målet, bl.a. genom att redovisa:

- andelen externt utvärderade kompetensgrupper som håller en internationellt hög klass på verksamheten och
- antalet vetenskapliga artiklar och referat i relevanta internationella vetenskapliga sammanhang.

8.2.1 Externt utvärderade kompetensgrupper

FOI beslöt mot bakgrund av de pågående nerdragningar av verksamheten under 2007 att skjuta fram den planerade externa utvärderingen av modellerings- och simuleringsverksamheten till år 2008.

8.2.2 Vetenskapliga artiklar och referat

FOI strävar efter att vid sidan av kundrapporteringen vidmakthålla en hög internationell publicering, för att bl.a. säkerställa att forskningen håller god internationell klass och öppna vägen för nya forskningsuppdrag och internationella samarbeten. Det höga beställningstrycket i förhållande till tillgänglig personal har påverkat möjligheterna till internationell publicering och FOI:s vetenskapliga publicering 2007 uppgick till 258 artiklar och konferensbidrag, jämfört med 336 st. år

2006 och 400 st. år 2005. I vissa fall är inte internationell publicering den lämpliga formen för vetenskaplig dokumentation och FOI publicerar då vetenskapliga FOI-rapporter. År 2007 publicerade FOI 41 vetenskapliga rapporter (mot 60 år 2006 och 113 år 2005).

8.3 Ökad samverkan nationellt och internationellt

FOI:s verksamhet ska stärkas och förnyas genom ett väl utvecklat samarbete mellan militär och civil forskning samt mellan nationell och internationell forskning.

Åtterrapportering 8: FOI ska redovisa:

- utvecklingen av samverkan med universitet och högskolor samt andra forskningsinstitut (antal gemensamma projekt, handledda doktorander, adjungerade professorer och adjungerade forskningschefer),
- omfattningen av deltagande i internationellt forskningssamarbete (antal projekt som genomförs i internationell samverkan samt vilka projekt/vilken samverkan som sker inom ramen för: avtalsbundna internationella samarbetsprojekt (MoU), EU (inkl. ramprogram och säkerhetsforskning), EDA, Sexnationsinitiativet (LoI), NATO och EARP/PfP, Exportstöd på regeringens uppdrag och Övrigt) samt
- hur det internationella forskningssamarbetet leder till ökad kunskap till nytta för försvar och säkerhet i Sverige.

8.3.1 Samverkan med universitet och högskolor samt andra forskningsinstitut

Utfall för 2006 respektive 2005 anges inom parentes.

Trots neddragningen och omställningen av FOI:s verksamhet har FOI:s forskningsgrupper kunnat upprätthålla en betydande samverkan med universitet och högskolor (UoH) i Sverige. Under 2007 fanns 117 projekt på FOI som samverkade med olika forskargrupper inom UoH (134 respektive 180). Delar av denna samverkan hade formen av utlagda forskningsuppdrag från FOI. Totalt lade FOI ut forskningsuppdrag till en kostnad av cirka 22,4 mnkr under 2007, varav cirka 16,9 mnkr till UoH och institut (20,8 mnkr respektive 26,2 mnkr). FOI får också uppdrag från andra forskningsorganisationer. Under 2007 har FOI fått forskningsuppdrag för cirka 7,2 mnkr från olika universitet och högskolor (3,6 mnkr respektive 5,0 mnkr). Ett mycket positivt exempel på intresset från UoH för samverkan med FOI:s forskare, är att FOI under året blivit forskningspart i ett flertal kompetenscentra vid olika UoH.

Svenska universitet och högskolor utnyttjar kompetensen hos ledande forskare vid FOI i både undervisning och forskning. Under 2007 var 28 av institutets medarbetare anställda på deltid som adjungerade professorer eller lektorer vid olika universitet och högskolor. Motsvarande antal under 2006 och 2005 var 22 respektive 26 stycken.

Antalet forskarstuderande som handleds vid FOI har minskat och är nu 70 jämfört med 85 under 2006 och 116 under 2005. Under 2007 var 58 anställda vid FOI inskrivna som forskarstuderande vid olika universitet och högskolor (68, 84) och av dessa tog 8 licentiatexamen eller doktorsexamen under året (15, 9).

8.3.2 Deltagande i internationellt forskningssamarbete

FOI:s internationella samverkan har varit fortsatt betydelsefull. Under år 2007 deltog FOI i 128 internationella samarbetsprojekt, vilket är en minskning med 9 procent sedan 2006 (140, 145). Av dessa var 44 projektavtal under bi- och trilaterala MoU⁸ (54, 75) och 32 forskningsprojekt inom ramen för EU:s ramprogram för forskning (28, 24). Inom EDA deltar FOI i 12 avtal (14, 17), inom ramen för NATO i 35 arbetsgrupper (37, 22) och inom GARTEUR⁹ i 7 avtal (7, 7). FOI genomför också varje år ett antal tjänsteexportavtal.

Under 2007 genomfördes en utvärdering avseende det ekonomiska värdet av ovanstående samarbetsavtal för 2006. Det uppskattades till cirka 89 mnkr, vilket var en minskning med cirka 20 mnkr jämfört med 2005. Då antalet samarbeten minskat mellan 2006 och 2007 har troligen det ekonomiska värdet minskat ytterliggare under 2007. Inom ramen för olika typer av avtal (MoU och tjänsteexport) hade FOI intäkter från internationella kunder omfattande 40,2 mnkr (45,3 mnkr, 40,5 mnkr), exklusive EU. Detta är en minskning med 11 procent. EU-uppdragen uppgick till 13,3 mnkr (14,5 mnkr, 12,9 mnkr), en minskning med 8 procent.

8.3.3 Nyttan med internationella forskningssamarbeten

FOI:s deltagande i internationell verksamhet på regeringens uppdrag är en viktig faktor i arbetet med att positionera Sverige internationellt. Samarbetet ger ett mervärde till institutets kunder genom att FOI kan leverera viktiga forskningsresultat som annars inte skulle ha uppnåtts alls eller som skulle ha krävt betydligt högre kostnader att genomföra nationellt (se avsnitt 8.3.2). FOI stödjer också internationell försvarsmaterielsamverkan av betydelse för Sverige samt bedriver tjänsteexport. FOI är ett välrenommerat och efterfrågat forskningsinstitut på den internationella marknaden och kan där igenom ge svensk industri goda förutsättningar för internationella materielsamarbeten.

8.4 Internationell verksamhet på regeringens uppdrag

FOI ska lämna stöd till regeringen och Regeringskansliet för att främja internationell verksamhet inom försvarsmateriel- och forskningsområdet samt exportstöd.

Återrapportering 9: FOI ska redovisa internationell verksamhet samt exportstöd på regeringens uppdrag och hur medlen nyttjats. Större avvikelser i förhållande till planen i budgetunderlaget ska kommenteras.

Inom utgiftsområde 6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet, anslag 6:7, anslag Internationell verksamhet och exportstöd (ap 4) har ca 15 521 tkr upparbetats, vilket utgör en underförbrukning med 479 tkr eller ca 3 procent av disponibelt anslagsbelopp om 16 000 tkr, se även avsnitt 10.4.

FOI:s internationella forskningssamverkan genomförs inom ramen för den normala projektverksamheten och redovisas i resultatredovisningen under respektive verksamhetsgren. Det anslag som regeringen ställer till förfogande för internationell verksamhet inom försvarsmateriel- och forskningsområdet samt för exportstöd på

⁸ Memorandum of Understanding

⁹ Group of Aeronautical Research and Technology in Europé

regeringens uppdrag utnyttjas främst för att initiera och följa upp denna projekt-samverkan.

Den internationella verksamheten bedrivs inom ramen för

- Sexnationsinitiativet (ramavtalssamarbetet FA/LoI¹⁰)
- Samarbetet inom EU:s försvarsbyrå EDA¹¹
- Övrigt multilateralt samarbete, inkluderande flygteknisk forskning
- Samverkan med USA
- Övrigt bilateralt samarbete
- Exportstöd på regeringens uppdrag

Arbetet innebär främst att koordinera verksamheten inom ramen för Regeringskansliets bilaterala kommissioner, FOI:s roll som samordningsansvarig myndighet vad gäller FoT¹²-frågor gentemot europeiska försvarsbyrån (EDA), ramavtalssamarbetet (FA/LoI) och med NATO:s forskningsorganisation RTO¹³, hantering av hundratalet avtal och avtalsförslag, samordning med försvarets FoT-verksamhet samt säkerställande av samråd, tillstånd, med mera.

Sexnationsinitiativet (ramavtalssamarbetet, FA/LoI)

Samarbetet inom ramen för sexnationsinitiativet fortsätter att utvecklas och projektförslag, har introducerats i EDA. Tre av dessa förslag är så stora att de mer är att betrakta som demonstratorprojekt. Av dessa deltar Sverige i två.

Samarbetet rörande harmonisering av militära krav med HMR¹⁴-panelen har under året tydligt visat att FoT måste föras in tidigare i processen. Sverige har därför i GRD¹⁵, HMR samt Exco¹⁶ föreslagit, att förmågebehov, materielbehov och FoT diskuteras gemensamt innan fokusområden för HMR respektive FoT formuleras. Detta skulle kunna bli nästa utvecklingssteg efter de strategier som nu formuleras i EDA.

LoI¹⁷-länderna för omfattande policysamtal om EDA:s inriktning och verksamhet och LoI-samarbetet har således ett stort värde för Sverige genom att vi får tidig information och möjlighet att ta initiativ och formulera gemensamma ståndpunkter inför EDA beslut.

Samarbetet inom EU:s försvarsbyrå EDA

Verksamheten kopplad till EDA utgör den största kostnadsposten för den internationella verksamheten.

Myndighetens arbete omfattar såväl direkt samverkan med EDA som medverkan i nationell beredning och instruktionsgivande för EDA-frågor. FOI deltar i beredningen av alla frågor inom EDA, men har framförallt huvudansvar för de frågor som rör

¹⁰ Framework Agreement/Letter of Intent, ramavtal för att underlätta strukturering av europeisk försvarsindustri

¹¹ European Defence Agency

¹² Forskning och teknologi

¹³ Research and Technology Organisation

¹⁴ Harmonisation of Military Requirements

¹⁵ Group of Research Directors

¹⁶ Executive Committee

¹⁷ Letter of intent

forskning och teknikutveckling. Beredning sker tillsammans med Regeringskansliet (Försvarsdepartementet), Försvarsmakten och FMV (samt i mindre omfattning även med Försvarshögskolan samt med företrädare för svensk industri). Ett antal personer från FOI bemannar några av de permanenta forskningskommittéer (CapTech) som finns inom EDA och har särskilt bemyndigande för detta.

Under året kan särskilt följande frågor tagit en stor del av arbetet i anspråk:

- Den fortsatta utvecklingen av en europeisk strategi för forskning och teknikutveckling, som under året inneburit arbete med att identifiera nyckelteknologier samt ett ramverk för en strategi. En samlad strategi baserad på dessa delar förväntas under 2008.
- Den första utlysningen av ett större FoT-program för skydd av försvarsstyrkor omfattande flertalet medlemsstater inom försvarsbyrån och omfattande drygt 50 miljoner euro, vilket inneburit arbete i form av förhandling och ställningstaganden till anbud.
- Analys av förändring av CapTech-strukturen
- Diskussion om förbättring av processen för att identifiera lämpliga samarbetsprojekt

Arbetet med att få EDA att vara en effektiv organisation för samordning av europeisk försvars-FoT har därmed tagit några steg framåt men utgör fortfarande ett väsentligt mål.

Övrigt multilateralt samarbete, inkluderande flygteknisk forskning

FOI:s samverkan med NATO inom ramen för Sveriges medlemskap i Partnerskap för fred (NATO/Pff) har till övervägande del skett med NATO:s forskningsorganisation RTO. FOI deltar i den högsta beslutande nivån i de årliga styrelsemötena (RTB¹⁸) samt i fem av de sju forskningspanelerna inom RTO (studier och analyser, sensorer och elektronik, tillämpad fordonsteknologi, informationssystem samt humanvetenskap),

Formerna för FOI:s teknisk-vetenskapliga medverkan i RTO:s utbud av aktiviteter för partnernationerna är symposier, workshops och föreläsningsserier, men till allra största delen deltagande i expertgrupper, så kallade Technical Teams. Dessa expertgrupper är långsiktiga forsknings-/studieaktiviteter som pågår under minst tre år. Under 2007 deltog FOI i fyrtioalet expertgrupper med ett sextioal forskare. Det största deltagandet sker inom humanområdet. Deltagandet i expertgrupperna genomförs inom FOI:s normala projektverksamhet och resultaten redovisas därmed under respektive verksamhetsgren.

Det samförståndsavtal (MoU) benämnt EUROPA MoU/ERG 1 som tidigare togs fram inom ramen för WEAG har omarbetats till ett självständigt avtal och kan fortfarande utgöra ram för kommande projektavtal mellan 19 europeiska länder. Detta samförståndsavtal kan också utnyttjas för projektavtal inom ramen för försvarsbyrån. Inga projekt kan för närvarande tecknas under detta avtal då en signatär ännu inte undertecknat det. FOI deltog dock under året i tio EUROPA/ERG 1 projekt som överflyttats till EDA samt i åtta sådana projekt som hanteras av den ledande nationen.

¹⁸ Research and Technology Board

FOI:s forskning inom flygteknikområdet har minskat betydligt under flera år, vilket även medfört att färre samarbetsavtal inom GARTEUR¹⁹ kunnat ingås.

Samverkan med USA

Samverkan med USA är högt prioriterat ur forskningssynpunkt. I samverkan med Försvarmakten och FMV fortsätter FOI att utveckla samarbetet med de olika forskningsdelarna inom DoD²⁰. I första hand samverkar FOI med den försvarsgrensvisa forskningen, där ett antal projektavtal med Air Force Research Laboratory nu pågår och projekt bereds med DARPA²¹.

Samarbetet med DHS²² utvecklas nu i snabb takt, då det bilaterala säkerhetsforskningsavtalet är undertecknat.

Övrigt bilateralt samarbete

De bilaterala avtalen utgör ungefär 40 procent av den offentlighetsrättsliga projektverksamheten vid FOI. De länder som medverkar i sexnationskretsen är fortfarande de huvudsakliga samarbetsparterna för FOI i Europa. Samverkan med Storbritannien är fortsatt på en hög nivå. Samverkan med Frankrike expanderar även om volymerna fortfarande är begränsade.

Förutom med länderna i LoI-gruppen och med USA, bedriver FOI också ett strategiskt bilateralt samarbete med Nederländerna och Kanada. Sedan 2003, då FOI på regeringens uppdrag undertecknade ett trilateralt avtal om forskningssamarbete med Kanada och Nederländerna, har samarbetet utvecklats betydligt. En bakomliggande faktor i detta är det stöd till FN-missioner som dessa tre länder sedan länge prioriterat och som bidrar till att prioriteringar i forskningen inom ett antal områden som B- och C-skydd, utbildning/träning och ledning blir likartade.

FOI driver fortsatt bilateralt samarbete och export av tjänster där motparten helt eller delvis finansierar verksamheten. Verksamheten tar sig många former men viktiga komponenter är kunskapsöverföring och provningsverksamhet. FOI strävar efter att öka denna typ av samarbete.

Exportstöd

Inom området exportstöd är FOI verksamt inom ramen för MoU till exportstöds-länderna och inom Regeringskansliets KRG²³-arbete. Engagemanget avseende exportstöd har fortsatt utvecklats under året. Avsikten är att, där så är lämpligt, knyta forskningskontakter och inleda samarbeten på ett sådant sätt att förutsättningarna för svensk export kan förbättras. Stor vikt läggs även vid att upprätthålla de kontakter som knutits i de länder som använder eller kan komma att använda Gripensystemet.

¹⁹ Group for Aeronautical Research and Technology in Europe; medlemmar är LoI-länderna (Tyskland, Frankrike, Storbritannien, Italien, Spanien och Sverige) samt Nederländerna

²⁰ Department of Defense

²¹ Defense Advanced Research Projects Agency

²² Department of Homeland Security

²³ Kontakt- och referensgrupp

FOI har vidare, där det bedömts lämpligt, deltagit i av industrin anordnade försäljningsaktiviteter genom att hålla presentationer, delta i besök, med mera.

8.5 Framtida relevans

FOI ska anpassa verksamheten till förändrade förutsättningar.

Återrapportering 10: FOI ska redovisa och kommentera:

- hur verksamheten anpassats till förändrade förutsättningar och
- åtgärder som vidtagits för att kompetensen ska utvecklas mot framtida behov.

8.5.1 Anpassning av verksamheten till förändrade förutsättningar

I likhet med tidigare år sker kontinuerligt en anpassning av FOI:s verksamhet genom dialogen med huvudkunden Försvarmakten samt genom den dialog med Förvarsdepartementet och Utrikesdepartementet som sker i anslutning till de anslagsfinansierade verksamheterna.

Utifrån Försvarsförvaltningsutredningens inriktning lämnade Försvarmakten prioriteringar av försvarsforskningen till regeringen i juni 2006. Prioriteringarna ger en bild av vilka kompetensområden Försvarmakten vill att FOI ska vidmakthålla och utveckla. Det omställningsarbete som påbörjades under 2006 för att anpassa verksamheten till detta behov och till de betydligt lägre beställningsvolymerna har fortsatt under året.

Exempel på områden som lämnats eller där FOI redan gjort stora neddragningar är stridsdelar, pulsad kraft, framdrivning och utskjutning, skydd av personer och fordon, sensorteknik inom radarområdet, sensorteknik inom optikområdet, traumatologi, seismologi och strålningsmätning samt styrning navigering och banplanering.

Inom stödverksamheten har effektiviseringar fortsatt genomförts. Genom förtätning har lokalyta kunnat friställas för andrahandsuthyrning. Vid personalavgångar har behovet av stöd analyserats och ifrågasatts och arbetsrutiner har setts över.

FOI har i likhet med tidigare år medverkat i Försvarmaktens arbete med att ta fram en flerårig inriktning av Försvarmaktens forskningsbeställningar.

Under året har satsningen på att utveckla FOI:s verksamhet för att öka uppdragen från finansiärer utanför försvarssektorn fortsatt. Denna satsning koncentreras till områden som kan ge synergier mellan militära och civila behov och bidrar därmed till att upprätthålla för försvaret viktig kompetens och förbättrar dess tillgång till civilt driven teknikutveckling. En viktig del i detta är att etablera FOI som en viktig aktör inom säkerhetsforskningsområdet, som nu växer bl.a. inom EU:s ramprogram. FOI har medverkat i ett antal projektansökningar till EU:s säkerhetsforskningsprogram. Tio av dessa projekt har antagits, vilket innebär att FOI får ca 48 mnkr från EU för säkerhetsforskning. Två av dessa projekt leds av FOI.

FOI:s arbete för att möta även civila aktörers kunskapsbehov är i linje med kravet att nyttiggöra FOI:s kompetens i samhället också utanför försvaret se avsnitt 7.1.

Satsningen på kunder utanför det militära försvaret ställer nya krav på kompetens

inom områdena marknad och försäljning. Under året har den satsning på utbildning av medarbetare inom dessa områden som påbörjades under 2006 fortsatt.

8.5.2 Åtgärder för att utveckla kompetensen mot framtida behov

Då forskning måste planeras med ett fem- till tioårigt perspektiv behövs också verksamhet som utvecklar kompetensen mot bedömda behov i framtiden. Förändringar i det framtida behovet av forskning är relaterade till den tekniskt-vetenskapliga utvecklingen, till förändringar i uppgifterna inom områdena försvar och säkerhet samt till hur resurser och organisation för att utveckla försvar och säkerhet förändras. FOI bedömer att behovet av forskning särskilt påverkas av den civila teknikutvecklingen, den växande betydelsen av nya hot riktade mot vårt samhälle (som t.ex. terrorism), det växande behovet av tekniskt vetenskapligt stöd vid operativa insatser samt det allmänna behovet av att kunna anpassa försvaret mot nya villkor.

Inom ramen för den kontinuerliga dialogen och beställningsprocesserna med kunder inom försvar och krisberedskap, sker en successiv utveckling av forskningens inriktning. Därigenom utvecklas FOI:s kompetensbas mot framtiden. Utvecklingen av verksamheten för att möta framtida behov sker också genom att FOI tar aktiv del i det internationella forskningsarbetet och fortlöpande utvecklar sin nationella samverkan med andra institut och med universitet och högskolor, se avsnitt 8.3.1. Härutöver har en rad insatser som särskilt fokuserar på det framtida behovet av forskningskompetens genomförts, vilka redovisas nedan.

FOI har i samverkan med FMV fortsatt arbetet med att systematiskt identifiera civila forskningsområden av stor försvarsbetydelse s.k. duala områden. Ett dualt säkerhetsforskningsprogram har påbörjats. Under året har även ett större fyraårigt program inom det tidigare identifierade teknikområdet autonoma och intelligenta system initierats. Programmet hålls samman av FMV. Under året har även tre förstudier genomförts som ett led i att utforma ett nytt program. Studierna har genomförts inom områdena soldatsystem, infrastruktur för basläger samt bildanalys och virtuella miljöer. FOI har även under 2007 bedrivit verksamhet tillsammans med industri och högskolor inom det duala nanoteknikområdet. Inom samtliga områden söks samverkan med civila finansiärer i syfte att bättre fånga upp civil teknik.

FOI har under året fortsatt att utveckla forskningsnätverken inom civil forskning och utländsk försvarsforskning. Därigenom skapas tillgång till en bredare kompetensbas för att möta försvarets behov av forskning på kort och lång sikt. FOI strävar särskilt efter att utveckla sitt internationella samarbete inom Europa, men även en rad länder utanför Europa där det finns bredare svenska försvars- och säkerhetspolitiska intressen, har bearbetats.

FOI har varit framgångsrikt i att få uppdrag från den europeiska försvarsbyrån, EDA (se föregående avsnitt). Under 2007 levererades ett antal studier som beställts under 2006 samt mottogs beställning på ett antal nya studier. Studierna genomförs vanligtvis i konsortier med andra europeiska forskningsinstitut och/eller företag. För flertalet av dessa uppdrag har FOI varit huvudleverantör gentemot EDA. Uppdragen är en indikator på att FOI är ett väl etablerat forskningsinstitut i Europa inom försvarsområdet och de förstärker viktiga nätverk av relevans både för försvars- och säkerhetsområdet.

FOI har under året arbetat för att få uppdrag från EDA inom området Force Protection. FOI har deltagit i fyra konsortiers ansökningar. En ansökan som handlar om att ta fram metoder för att detektera och positionera krypskyttar har beviljats och FOI arbetar nu tillsammans med bl.a. SAAB i detta projekt.

Inom ramen för de särskilda medel på 16,0 mnkr för FOI-initierad forskning (strategiska forskningskärnor), som Försvarmakten ställt till FOI:s förfogande, har projekt med fokus på framtidsinriktade kompetensområden bedrivits. Områden som behandlats har varit samverkan mellan bemannade och obemannade system, styrning av sensorer i komplexa nätverk, datafusion, sensornära datakomprimering, explosivämnesdetektering, analys av och skydd mot improviserade spränganordningar, detektion och identifiering av B- och C-ämnen med hjälp av laser, simuleringsbaserade beslutsstöd samt radar för detektering av mänsklig aktivitet runt hörn.

Satsningarna inom de strategiska forskningskärnorna har erfarenhetsmässigt inneburit en väsentlig förnyelse i forskningen. Av den FOI-initierade forskningen har under de tre senaste åren mer än två tredjedelar av projekten förts över till den ordinarie FoT-beställningen från Försvarmakten.

8.6 Miljö

FOI har ett miljöledningssystem som uppfyller kraven enligt ISO 14001. En miljöutbildning har påbörjats i det inom försvarssektorn gemensamt framtagna miljökörkortet. Under året har en informationskampanj för energibesparing under namnet "Stoppa onödan" genomförts. En intern miljörevision av myndighetens verksamhet i Grindsjön har skett.

FOI:s försvarsrelaterade miljöforskning har stött försvarssektorns verksamhet avseende bland annat sanering av förorenade lämningar, miljökrav vid materielanskaffning och internationellt miljösamarbete. Miljökompetensen vid FOI har också bistått Regeringskansliet vid utarbetande av en strategi för miljösäkerhet. FOI lämnar en utförligare miljöredovisning separat.

8.7 Underrättelseproduktion

FOI ska genom sin underrättelseverksamhet tillgodose regeringens, Försvarmaktens och övriga uppdragsgivares behov av underrättelser för att skapa fullgoda underlag för planering, beslut och genomförande av verksamhet.

Åttersrapportering 11: FOI ska lämna en separat redovisning av vilka uppdragsgivare myndigheten rapporterat till och i vilken utsträckning uppgifterna har kunnat lösas. Därutöver ska en detaljerad redovisning avseende måluppfyllelse av den särskilda inriktningen med regeringens underrättelsebehov lämnas.

Underrättelseproduktionen rapporteras i särskild skrivelse med beteckning FOI 08-H14.

9 ORGANISATIONSSTYRNING OCH UPPDRAG

9.1 Effektivitet och god hushållning

Myndighetens verksamhet skall bedrivas effektivt och med god hushållning.

Åtterrapporering 16: FOI skall i årsredovisningen genom resultatindikatorer, nyckeltal eller på annat sätt visa om myndighetens verksamhet bedrivits effektivt och med god hushållning. Av redovisningen skall om möjligt framgå en jämförelse med de två senast föregående åren. Utvecklingen skall analyseras och kommenteras.

FOI bedömer att verksamheten under året har bedrivits effektivt och med god hushållning. Målet för debiteringsgraden i forskningsverksamheten på 75 procent har överträffats med 1,7 procentenheter, se nedan. Personalen har arbetat hårt för att upprätthålla produktionen samtidigt som omställningsarbete har pågått i form av personalreduktioner och kompetensväxling.

FOI har fasta kostnader, främst för lokaler och forskningsanläggningar. Under 2007 har FOI vidtagit åtgärder för att minska dessa fasta kostnader genom förtätning och andrahandsuthyrning av lokaler. Åtgärder för att avveckla de forskningsanläggningar, som inte efterfrågas p.g.a. Försvarsmaktens prioriteringar i försvarsforskningen har också vidtagits. Dessa åtgärder kommer inte att ge effekt förrän 2008. Eftersom antalet forskare samtidigt har minskat innebär detta att kostnadsproduktiviteten har försämrats under 2007.

9.1.1 Kostnadsproduktivitet

Sedan 2004 mäts den inre effektiviteten för FOI som helhet med hjälp av nyckeltalet kostnadsproduktivitet. Att finna ett mått som på ett bra sätt åskådliggör forskningsproduktion är inte helt enkelt, särskilt då forskning är dynamisk och den levererade "produkten" kan variera mycket över åren. Något som kan mätas är antalet externa forskartimmar, dvs. antalet timmar som har producerats i forskningsverksamheten, och som är debiterbara. Kostnadsproduktiviteten visar den genomsnittliga kostnaden per extern forskartimme, och åskådliggör relationen mellan myndighetens resursförbrukning och mängden utfört arbete gentemot FOI:s kunder. För att få fram vad årets verksamhet de facto har kostat att driva, och därigenom öka jämförbarheten mellan åren, rensas övriga avsättningar, enligt avsnitt 10.6.8 not 18, och kostnader för extraordinära händelser, såsom omställning av verksamheten, bort. Dessutom justeras kostnaderna tidigare år till 2007 års prisnivå med hjälp av Konsumentprisindex.

FOI är en uppdragsstyrd myndighet. Myndighetens intäktsutveckling är därför styrande för FOI:s kostnadsutveckling. Nyckeltalet är därmed behäftat med svagheter som gör det svårt att utläsa den inre effektiviteten. Ökade totalkostnader per forskartimme är inte alltid ett mått på vikande effektivitet. 2007 har exempelvis flertalet forskningsavdelningar tvingats köpa kompetens till projekten från externa konsulter för att klara åtagandet mot kund. Eftersom dessa personer inte redovisar timmar och samtidigt utgör en kostnad i projekten, påverkar detta kostnadsproduktiviteten negativt.

Målet enligt FOI verksamhetsplan 2007 är att kostnadsproduktiviteten ska vara lägre än föregående år. Nyckeltalet kostnadsproduktivitet är beroende av för många variabler för att FOI ska kunna sätta ett exakt målvärde. Målet har inte uppnåtts i år. Förändringen är dock mindre negativ än föregående år. Se tabellen nedan.

	2007	2006	2005	2004
Verksamhetskostnader i 2007-års prisnivå, tkr	1 060 276	1 161 891	1 233 495	1 297 741
Externa forskartimmar	980 983	1 087 731	1 181 907	1 230 348
Kostnadsproduktivitet (kr/tim)	1 081	1 068	1 044	1 055
Produktivitetsförändring i %	-1,2 %	-2,4 %	1,1 %	0,5 %

Som framgår av tabellen har antalet externa forskartimmar minskat också 2007. En viss personalreduktion var planerad. Minskningen har dock skett genom frivilliga avgångar i högre grad än planerat. Med planerat antal forskartimmar (994 944) skulle kostnadsproduktivitetsförändringen bli positiv och uppgå till 0,2 procent för 2007. De kostnader som FOI kan påverka med omedelbar effekt är driftkostnaderna. Dessa har dock ökat under 2007 av skäl som redovisas ovan.

Under 2007 har lokalbeståndet, inklusive forskningsanläggningar, anpassats till FOI:s behov. Det har skett genom att lokalytor har frigjorts för andrahandsuthyrning i Kista och Umeå. I Linköping har förtätningen inneburit att FOI har kunnat återlämna lokaler till hyresvärden. Inom FOI:s område i Grindsjön har ett femtiotal byggnader rivits. Dessa åtgärder ger effekt först fr.o.m. 2008.

9.1.2 Debiteringsgrad i forskningsverksamheten

FOI använder nyckeltalet debiteringsgrad för att följa effektiviteten i forskningsavdelningarnas produktion. Debiteringsgraden mäter andelen externa forskartimmar av det totala antalet arbetade timmar på forskningsavdelningarna. I det totala antalet timmar ingår forskningsledning, sekreterarstöd, föreståndarverksamhet och externa krav som miljö- och jämställdhetsarbete m.m. Därutöver ingår satsningar på ny forskning med förväntad framtida finansiering, kundkontakter, tidigt offertarbete, individuell kompetensutveckling och strategisk kompetensuppbyggnad. Utvecklingen av centrala overheadkostnader redovisas i avsnitt 9.1.4.

Målet för forskningsavdelningarnas genomsnittliga debiteringsgrad är 75 procent enligt FOI verksamhetsplan 2007. Målet har satts högre än utfall fram t.o.m. 2005 för att styra mot en ökning av antalet externa forskartimmar per forskare, vilket medför en effektivisering. Detta påverkar även kostnadsproduktiviteten, då fler externa forskartimmar produceras ur tillgängliga timmar.

På grund av ovan beskrivna satsningar, som är nödvändiga i en forskningsorganisation för att möta framtida behov, anser FOI att en debiteringsgrad på 75 procent är en rimlig nivå.

	2007	2006	2005	2004
Debiteringsgrad för forskningsavdelningarna	76,7 %	75,6 %	73,6 %	72,8 %

Debiteringsgraden har ökat med 1,1 procentenheter jämfört med 2006, och som framgår av tabellen ovan har målet på 75 procent därmed åter överträffats. Det betyder att satsningar på bl.a. individuell kompetensutveckling och strategisk kompetensuppbyggnad har fått skjutas på framtiden.

9.1.3 Debiteringsgrad för FOI totalt

FOI följer även debiteringsgraden för FOI totalt. Detta nyckeltal mäter andelen forskartimmar av det totala antalet arbetade timmar på FOI. Då ingår även nedlagda timmar i central OH-verksamhet. FOI har sedan 2001 en intern styrmodell som innebär att centralt tillhandahållna administrativa stödtjänster och lokaler efterfrågas i årlig dialog med forskningsavdelningarna mot bakgrund av kommande års beställningsvolym. Arbetet för att anpassa kostnaderna till minskande beställningsvolym har genom denna modell gett tydliga resultat. Av nedanstående tabell framgår att debiteringsgraden för FOI totalt har ökat med ca 5,7 procentenheter från 2004.

	2007	2006	2005	2004
Debiteringsgrad för FOI totalt	65,2 %	63,1 %	60,2 %	59,5 %

9.1.4 Utveckling av FOI:s centrala OH-kostnader

Nedanstående tabell visar utvecklingen av FOI:s centrala OH-kostnader i löpande prisläge. I begreppet centrala OH-kostnader ingår kostnader för central ledning och administration som exempelvis personal-, juridik-, ekonomi- och IT-verksamhet.

	2007	2006	2005	2004
Centrala OH-kostnader (löpande prisläge)	99 553	130 808	153 005	150 841
Centrala OH-kostnader i procent av totala intäkter	8,3%	11,0%	12,2%	11,6%
<i>KPI</i>	-5,7%	-2,5%	-0,9%	
Utveckling av centrala OH-kostnader (prisläge 2004)	93 868	127 598	151 702	150 841

Som framgår av tabellen ovan har de centrala OH-kostnaderna gått ner från 11,6 procent 2004 av FOI:s totala intäkter till 8,3 procent fram t.o.m. 2007 eller med ca 51 288 tkr, vilket mycket grovt motsvarar personalkostnader för de ca 60 personer i central OH-verksamhet som har fått lämna FOI under denna period.

För att nå jämförbarhet med 2004 har FOI:s OH-kostnader i ovanstående tabell räknats om med konsumentprisindex utgående från fastställda tal i december varje år (-5,7 % -2,5 % respektive -0,9 %, för 2007, 2006 respektive 2005). En omräkning med KPI visar en klart nedåtgående trend i förhållande till 2004.

9.2 En god arbetsmiljö – jämlikhet och jämställdhet

9.2.1 Kompetensförsörjning

Antal tillsvidareanställda

Av nedanstående tabell framgår antalet tillsvidareanställda efter kompetenskategorier och kön för åren 2007, 2006 och 2005 per den 31 december respektive år.

Kategori	Män			Kvinnor			Totalt			Procent av totalen		
	2007	2006	2005	2007	2006	2005	2007	2006	2005	2007	2006	2005
Ledning	37	37	45	16	15	12	53	52	57	5,2	4,5	4,5
Kärnkompetens	588	667	729	157	168	200	745	835	929	73,7	72,6	74,1
Stödkompetens	80	97	111	93	111	132	173	208	243	17,1	18,1	19,4
Ej klassade	29	37	18	11	18	6	40	55	24	4,0	4,8	2,0
Totalt	734	838	903	277	312	350	1 011	1 150	1 253			

Under 2007 har antalet tillsvidareanställda medarbetare minskat med 139 personer (103 personer år 2006). Vid utgången av året var 29 anställda arbetsbefriade i samband med uppsägning på grund av arbetsbrist (55 personer vid utgången av år 2006).

Åldersstruktur

Medelåldern inom FOI är 45,9 år (45,4 år 2006 och 44,1 år 2005), vilket innebär en ökning jämfört med tidigare år. Orsaken är den omställning som FOI befinner sig i, med arbetsbrist inom vissa kategorier och få rekryteringar. Fler unga än äldre söker sig till annan arbetsgivare. Uppdelat på kön är medelåldern för kvinnor 45,1 år (44,2 år 2006 och 44,5 år 2005), och för män 46,1 år (45,8 år 2006 och 45,3 år 2005). Medelåldern är något högre inom området stödkompetens än inom lednings- och kärnkompetens. Området kärnkompetens har den lägsta medelåldern.

Kompetensförsörjning

FOI:s kompetensförsörjning har under året haft fokus på den anpassning av organisationen som är en följd av den förändrade beställningsvolymen från Försvarmakten och FMV. För att klara denna anpassning arbetar myndigheten utifrån tre övergripande kompetensförsörjningsstrategier:

- Avveckling av oprioriterade kompetensområden.
- Kompetensväxling av medarbetare från oprioriterade till prioriterade kompetensområden. Myndigheten balanserar nödvändiga neddragningar med önskvärd expansion genom kompetensväxlingsinsatser. Detta har lagt en god grund för framtida expansion inom FOI:s tillväxtområden.
- Utvecklat utnyttjande av FOI:s kompetenser inom kompetensområden som ligger utanför Försvarmaktens och FMV:s beställningar. I detta arbete ingår även att öka medvetenhet och kunskap om marknadsföring och försäljning, att alla kompetensgrupper fokuserar på samverkan med varandra för att på ett optimalt sätt kunna nyttja FOI:s samlade resurser samt att alla medarbetare har utvecklingssamtal.

Planerade kompetensförsörjningsmål för 2008

FOI:s mest prioriterade kompetensförsörjningsmål för 2008 är att säkerställa att rätt kompetens finns att tillgå genom strategiska rekryterings- och kompetensutvecklingsinsatser inom de prioriterade kompetensområdena. För att nå dessa mål planerar myndigheten att:

- arbeta fram en plan för strategisk kompetensförsörjning.
- kartlägga medarbetarnas kompetenser och behov av omställning och utveckling.
- ge medarbetare möjlighet att utvecklas genom att delta både i projekt inom ramen för Försvarmaktens FoT-beställning och i projekt finansierade av civila kunder.
- underlätta medarbetarnas möjligheter att utvecklas och bidra till verksamheten genom att samtliga medarbetare har utvecklingssamtal. Dessutom kommer det att genomföras särskilda utvecklingssamtal för medarbetare med låg eller fallande debiteringsgrad.
- fortsätta arbetet med att öka medvetenhet och kunskaper om marknadsföring och försäljning för att kunna möta kraven på den civila marknaden.
- öka kunskapen hos medarbetarna i ämnet kommunikation för att stödja marknadssatsningarna och förbättra den psykosociala arbetsmiljön. Cirka 200 medarbetare väntas delta i kommunikationsutbildningar (som innehåller presentationsteknik, möteteknik, kommunikation och massmedierelationer).
- genomföra gemensamma introduktionsdagar för nyanställda medarbetare.
- ge minst en tredjedel av FOI:s medarbetare utbildning i miljökort.

9.2.2 Redovisning av de anställdas sjukfrånvaro under verksamhetsåret

Återrapportering enligt regeringsbeslut 2003-06-18 (Fi2003/3537).

Av FOI:s totalt 1220 anställda²⁴ har 438 (35,9 procent) vid något tillfälle varit frånvarande på grund av sjukdom under 2007. Detta är något lägre än 2006 då 38,7 procent av samtliga hade rapporterat sjukfrånvaro. Motsvarande statistik för år 2005 var 42,8 procent.

Uppdelat på kön har kvinnor rapporterat sjukfrånvaro i 42,9 procent av kvinnorna och 33,2 procent av männen under året, vilket för båda könen är något lägre än under 2006 (51,4 procent för kvinnor och 33,8 procent för män). För 2005 var andelen 56 respektive 38 procent.

Antalet personer som anmält långtidssjukfrånvaro (minst 60 dagar) under 2007 var 32 (2,62 procent). Detta är en minskning i jämförelse med 2006 då 44 personer (3,3 procent) av samtliga anställda varit långtidssjukfrånvarande. Uppdelat på kön är det 3,3 procent kvinnor (3,8 procent 2006) och 2,3 procent män (2,8 procent 2006).

²⁴ Inkluderar tillsvidareanställd personal, examensarbetare, praktikanter, projektanställda och övriga tidsbegränsade anställningar.

Sjukfrånvaron sett som andelen frånvarotimmar av total arbetstid presenteras i tabellen nedan.

Urval	Sjukfrånvaro i procent		
	2007	2006	2005
Alla anställningar	2,0	2,6	3,1
Alla män	1,7	2,1	2,2
Alla kvinnor	2,9	4,1	5,4
Alla yngre än 30 år	3,6	3,5	2,2
Alla mellan 30-49	1,8	2,6	3,0
Alla 50 år och äldre	2,3	2,6	3,5
Alla män yngre än 30 år	5,4	3,4	1,3
Alla män mellan 30-49 år	1,4	2,0	1,7
Alla män 50 år och äldre	1,9	2,1	3,1
Alla kvinnor yngre än 30 år	0,5	3,8	4,0
Alla kvinnor mellan 30-49 år	2,8	4,4	6,3
Alla kvinnor 50 år och äldre	3,4	3,8	4,5

Urval	Varav sjukfrånvaro i minst 60 dagar i procent		
	2007	2006	2005
Alla anställningar	1,2	1,6	1,9
Alla män	1,5	1,3	1,3
Alla kvinnor	1,9	2,5	3,5
Alla yngre än 30 år	2,8	2,5	1,0
Alla mellan 30-49	0,9	1,5	1,7
Alla 50 år och äldre	1,5	1,5	2,2
Alla män yngre än 30 år	4,4	2,9	0,5
Alla män mellan 30-49 år	0,7	1,1	0,8
Alla män 50 år och äldre	1,2	1,2	2,0
Alla kvinnor yngre än 30 år	0,0	1,8	2,2
Alla kvinnor mellan 30-49 år	1,7	2,6	4,3
Alla kvinnor 50 år och äldre	2,4	2,4	2,7

Det är tillfredsställande att sjukfrånvaron totalt har minskat. De åtgärder som vidtagits för att minska sjukfrånvaron har varit att:

- genomföra kvartalsvisa uppföljningar av kort- och långtidsfrånvaro. Vid långtidsfrånvaro bearbetas varje enskilt fall av närmaste chef med stöd från personalenheten.
- bedriva ett aktivt och systematiskt arbetsmiljöarbete, bl.a. i Arbetsmiljökommittéerna och en samverkan med arbetstagarorganisationerna.
- genomföra friskvårdsprofiler som utförs av företagshälsovården (för att tidigt fånga upp tecken på eventuell stress eller annan arbetsrelaterad sjukdom på arbetet).
- genomföra medarbetarundersökningar på flera avdelningar som följts upp med diskussioner på arbetsplatsnivå.
- i likhet med tidigare år subventionera friskvårds- och motionsaktiviteter med både arbetstid och bidrag.

9.2.3 Främjande av jämlikhet och jämställdhet

Återrapportering 17: FOI ska, utöver det som regleras i förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag gällande myndigheternas kompetensförsörjning, särskilt redovisa hur myndigheten levt upp till den egna målbilden om främjande av jämlikhet och jämställdhet samt motverkande av diskriminering och trakasserier. Redovisningen ska dessutom innehålla:

- en beskrivning av hur myndigheten omsatt befintlig kunskap och erfarenhet i praktisk handling samt
- en beskrivning av det arbete som bedrivits för att motverka olika former av diskriminering och trakasserier.

Av redovisningen ska framgå hur myndigheten arbetar med frågor som rör diskriminering och trakasserier på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder samt sexuell läggning.

Jämlikhet och jämställdhet

Myndigheten har under 2007 arbetat med frågor som rör diskriminering och trakasserier på grund av kön, funktionshinder, sexuell läggning, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning främst i samband med rekrytering, lönerrevisioner, arbetsmiljöfrågor och kunskapsutveckling. Vid rekrytering uppmanas särskilt sökande av underrepresenterat kön (oftast kvinnor), liksom sökande med utländsk härkomst, att visa sitt intresse. Vid lönerrevisionen 2007 gjordes en särskild uppföljning av kvinnliga medarbetares relativa löneläge.

FOI har också under året fortsatt utvecklingen av det systematiska arbetsmiljöarbetet och har fastställt riktlinjer för hur detta arbete ska bedrivas. I riktlinjerna samordnas alla aspekter av arbetsmiljön, vilket inkluderar framtagning, uppföljning och utvärdering av handlingsplaner för jämställdhet på både myndighets- och avdelningsnivå. I de medarbetarenkäter som genomförts har det ställts frågor om trakasserier och diskriminering.

Vissa avdelningar har även initierat workshops och projekt. En avdelning har exempelvis haft mångfaldsdag med bl.a. olikhet och förändring på agendan. En annan avdelning har initierat ett VINNOVA-finansierat förändringsprojekt inom tillämpad genusforskning ("Förändring och Genus i FOCUS"), i samverkan med bland annat Uppsala universitet.

FOI arbetar med jämställdhetsfrågorna på såväl myndighetsnivå som avdelningsnivå genom upprättande av jämställdhetsplaner. Jämställdhetsplanerna ger en övergripande ram för förhållningssätt, spelregler och upprättande av mål och långsiktiga åtgärder med inriktning på att förbättra jämställdheten, såväl kvantitativt som kvalitativt.

Myndigheten har vid utvärdering konstaterat att arbetet med jämställdhetsfrågorna överlag utvecklas i positiv riktning och kommer att fortsätta det långsiktiga arbetet med konkreta åtgärder och mätbara nyckeltal.

9.2.4 Jämställdhetsintegrering

Återrapportering 18: FOI ska redovisa hur myndigheten arbetar för och följer upp att effekter på jämställdhet och könsmaktsmönster beaktas inom uppdragsverksamheten. Redovisningen ska bland annat inkludera exempel på hur jämställdhetsaspekter beaktas i uppdragsverksamheten.

Inom FOI bedrivs all verksamhet beställd av extern kund (uppdrag) i projektform och tillhör ett forskningsområde. Varje forskningsområde styrs av en forskningsområdesgrupp (FOG). FOG-grupperna är ansvariga för att jämställdhetsaspekten införlivas i uppdragsverksamheten. Dessa grupper har mandat att inrikta och fastställa projektplan samt att utse ansvarig för uppföljning. För att säkerställa att jämställdhetsarbetet införlivas i verksamheten har inledningsvis utbildning i jämställdhetsintegrering skett. FOG-grupperna ges därefter uppdraget att inom ramen för sitt arbete beakta jämställdhetsaspekter och könsmaktsmönster i uppdragsverksamheten.

Under året har FOI, inom EU-projektet ”Kvinnor, män och energi – en jämförande studie”, i en delrapport analyserat makten i energibolagen och användningen av energi. Rapporten presenterar resultaten från två delstudier som fokuserar på hur kvinnor och män är representerade i elbolagens styrelser, och dels hur kvinnor och män använder energi.

Ett pågående forskningsprojekt analyserar hur kvinnor och män använder energi, i vilken mån de bestämmer över dess produktion och distribution, och hur de påverkas av olika styrmedel.

10 FINANSIELL REDOVISNING

10.1 Väsentliga uppgifter

Sammanställning väsentliga uppgifter 2007 (tkr, löpande priser)					
	2007	2006	2005	2004	2003
Låneram i Riksgäldskontoret (RGK)					
beviljad låneram	259 000	259 000	259 000	251 000	249 000
utnyttjad låneram ¹⁾	122 643	222 378	221 061	172 785	185 634
Kontokrediter i Riksgäldskontoret (RGK)					
beviljade kontokrediter	300 000	230 000	230 000	230 000	230 000
utnyttjade kontokrediter	45 186	55 367	148 797	132 357	176 564
Kostnader/intäkter räntekonto					
ränteintäkter	2 420	858	401	251	84
räntekostnader	82	192	560	808	2 381
Avgiftsfinansierad verksamhet					
avgiftsintäkter resultatbudget i regleringsbrev	1 025 000	987 500	1 079 400	1 060 000	940 000
avgiftsintäkter, utfall	1 024 668	955 299	1 033 711	1 080 979	1 032 875
Anslagskredit					
beviljad anslagskredit ²⁾	2 142	6 216	0	700	325
utnyttjad anslagskredit	431	0	0	685	304
Anslagssparande					
utgående reservationer och anslagssparande	48	2 528	1	7 507	437
invecknat för framtida åtaganden	0	0	0	0	0
Personal					
antal årsarbetskrafter	967	1 087	1 183	1 227	1 221
medelantal anställda	1 082	1 210	1 309	1 351	1 355
Driftkostnader					
driftkostnader per årsarbetskraft ^{3) 4)}	1 082	994	997	999	952
Kapitalförändring					
årets kapitalförändring	20 830	34 332	13 024	1 838	9 533
balanserad kapitalförändring	75 191	40 859	27 835	25 997	16 464

Noter till Väsentliga uppgifter

- 1) I utnyttjad låneram för 2004 och 2003 ingår finansiell leasing med 105 tkr respektive 168 tkr.
- 2) Krediten avser endast anslag 5:6 från UD år 2004 och 2003.
- 3) I driftkostnaderna för år 2007 ingår upplösta avsättningar med 2 809 tkr, och för år 2006 med 9 658 tkr. I driftkostnaderna ingår avsättningar med 1 536 tkr och kostnader för samlokalisering i Kista med 16 549 tkr för år 2005, avsättningar med 39 698 tkr för år 2004, med 14 187 tkr för år 2003.
- 4) Den högre driftkostnaden per årsarbetskraft för år 2007 förklaras av att kostnaderna slås ut på färre anställda.

10.2 Resultaträkning

RESULTATRÄKNING 2007-12-31

Intäkter/kostnader (tkr)	2007-01--12	2006-01--12
Verksamhetens intäkter		
Intäkter av anslag ¹	72 581	210 353
Intäkter av avgifter och andra ersättningar ²	1 024 668	955 299
Intäkter av bidrag ³	92 617	21 855
Finansiella intäkter ⁴	2 785	988
Summa Verksamhetens intäkter	1 192 651	1 188 495
Verksamhetens kostnader		
Kostnader för personal ⁵	-684 787	-741 745
Kostnader för lokaler	-143 186	-124 130
Övriga driftkostnader	-218 515	-214 166
Finansiella kostnader ⁶	-7 856	-5 520
Avskrivningar och nedskrivningar ⁷	-117 477	-68 602
Summa Verksamhetens kostnader	-1 171 821	-1 154 163
Verksamhetsutfall ⁸	20 830	34 332
Transfereringar ⁹		
Erhållna medel fr mynd. för finansiering av bidrag	1 583	2 005
Lämnade bidrag	-1 583	-2 005
Summa transfereringar	0	0
Årets kapitalförändring	20 830	34 332

10.3 Balansräkning

BALANSRÄKNING 2007-12-31

Tillgångar/Kapital och skulder (tkr) per	2007-12-31	2006-12-31
Tillgångar		
Balanserade utgifter för utveckling	1 476	1 972
Rättigheter och andra imm. anläggningstillgångar	590	1 291
Immateriella anläggningstillgångar ¹⁰	2 066	3 263
Byggnader, mark och annan fast egendom	0	13 228
Förbättringsutgifter på annans fastighet	24 142	26 991
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	97 007	177 415
Förskott avseende materiella anläggningstillgångar	0	737
Materiella anläggningstillgångar ¹¹	121 149	218 371
Förskott till leverantör	0	13
Varulager m.m.	0	13
Kundfordringar ¹²	25 054	18 400
Fordringar hos andra myndigheter ¹³	331 090	260 425
Övriga fordringar	126	22
Fordringar	356 270	278 847
Förutbetalda kostnader ¹⁴	30 531	33 118
Upplupna bidragsintäkter ¹⁵	12 069	8 213
Övriga upplupna intäkter ¹⁶	24 090	30 773
Periodavgränsningsposter	66 690	72 104
Avräkning med statsverket ¹⁷	-48	-2 528
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret ²⁰	0	11 370
Kassa, postgiro och bank ²¹	9 824	0
Kassa och bank	9 824	11 370
Summa Tillgångar	555 951	581 440
Kapital och skulder		
Balanserad kapitalförändring	75 191	40 859
Kapitalförändring enligt resultaträkning ⁸	20 830	34 332
Myndighetskapital	96 021	75 191
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	33 159	43 030
Övriga avsättningar	25 961	18 899
Avsättningar ¹⁸	59 120	61 929
Lån i Riksgäldskontoret ¹⁹	122 643	222 378
Räntekontokredit i Riksgäldskontoret ²⁰	45 186	0
Skulder till andra myndigheter ²²	36 282	28 284
Leverantörsskulder	42 893	41 266
Övriga skulder ²³	26 566	21 519
Förskott från kunder ²⁴	2 440	223
Skulder m.m.	276 010	313 670
Upplupna kostnader ²⁵	73 527	83 180
Oförbrukade bidrag ²⁶	15 300	7 541
Övriga förutbetalda intäkter ²⁷	35 973	39 929
Periodavgränsningsposter	124 800	130 650
Summa Kapital och skulder	555 951	581 440
Ansvarsförbindelser ²⁸	187 152	196 238

10.4 Anslagsredovisning

Anslag (ramanslag)/anslagspost/beteckning	Ingående överföringsbelopp 2007	Årets tilldelning enligt RB	Omdisp. Anslagsbelopp enligt RB	Indragning enligt RB ²⁾	Totalt disponibelt belopp 2007	Utfall t.o.m. 2007-12-31	Utgående överföringsbelopp 2007
Säkerhetspolitisk och strategisk analys ¹⁾						19 315	
Utveckling av försvar och säkerhet ¹⁾						17 112	
Värdering av och stöd till operativ förmåga ¹⁾						5 839	
1. Forskning/analysstöd för regeringens behov	2 512	41 049	16	-1 311	42 266	42 266	0
2. NBC-skyddsforskning	16	0	-16	0	0	0	0
3. Flygteknisk kompetens och resursutveckling	0	0	0	0	0	0	0
4. Internationell verksamhet och exportstöd	0	16 000	0	0	16 000	15 521	479
Summa anslag 6:7	2 528	57 049	0	-1 311	58 266	57 787	479
Totalförsvarets forskningsinstitut							
Kärnvapen						9 183	
Biologiska vapen						2 316	
Kemiska vapen						1 775	
Missilfrågor						540	
Övriga frågor ³⁾						980	
Summa anslag 5:6	0	14 363	0	0	14 363	14 794	-431
Forskning, utredningar och andra insatser rörande säkerhetspolitik och nedrustning							
SUMMA ANSLAG	2 528	71 412	0	-1 311	72 629	72 581	48

¹⁾ Högstbelopp om 42 267 tkr fördelas enligt finansiella villkor i Fö regeringsbeslut 23, 2007-06-20, Fö 2007/1591/MIL (ändring av RB 2007), enligt följande:

Säkerhetspolitik och strategisk analys	19 315 tkr
Utveckling av försvar och säkerhet	17 113 tkr
Värdering av stöd till operativ förmåga	5 839 tkr

²⁾ I juni 2007 återbetalades det belopp, som överskred tillåtet anslagssparande om 3 procent enligt RB 2006, motsvarande 1 310 tkr. Samtidigt justerades återfört belopp 2006-06-30 med ca 1 tkr, se avsnitt 10.6.8 Noter 17.

³⁾ Enligt villkor i UD RB 2006-12-21, UD2006/61718/PLAN (delvis), ska minst 500 tkr och högst 1 000 tkr användas för Övriga frågor.

10.5 Finansieringsanalys

Finansieringsanalys 2007 (tkr)				
Drift	2007		2006	
<i>Kostnader</i> ¹⁾		-1 053 165		-1 089 685
Finansiering av drift				
Intäkter av anslag	72 581		210 353	
Intäkter av avgifter och andra ersättningar ²⁾	1 024 414		954 350	
Intäkter av bidrag	92 617		21 855	
Övriga intäkter	2 785		988	
<i>Summa medel som tillförts för finansiering av drift</i>		1 192 397		1 187 546
Ökning (-) / minskning (+) av lager		13		530
Ökning (-) / minskning (+) av kortfristiga fordringar		-72 009		4 270
Ökning (+) / minskning (-) av kortfristiga skulder ³⁾		14 502		-33 126
KASSAFLÖDE FRÅN/TILL DRIFT		81 738		69 535
Investeringar	2007		2006	
Investeringar i materiella tillgångar ⁴⁾	-22 811		-41 972	
Investeringar i immateriella tillgångar	-235		-815	
<i>Summa investeringsutgifter</i>		-23 046		-42 787
Finansiering av investeringar				
Lån från Riksgäldskontoret	25 343		66 530	
- amorteringar	-125 077		-65 213	
Andra långfristiga lån			3 061	
- amorteringar	-3 464		-3 694	
Försäljning av anläggningstillgångar	254		949	
- därav medel som tillförts statsbudgeten			0	
<i>Summa medel som tillförts för finansiering av investeringar</i>		-102 944		1 633
KASSAFLÖDE FRÅN/TILL INVESTERINGAR		-125 990		-41 154
Transfereringsverksamhet	2007		2006	
Lämnade bidrag		-1 583		-2 005
Periodisering ej utbetalda bidrag		-9 824		0
Finansiering av transfereringsverksamhet				
Medel som erhållits från andra myndigheter för finansiering av bidrag	1 583		2 005	
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	9 824		0	
<i>Summa medel som tillförts för finansiering av transfereringsverksamhet</i>		0		0
KASSAFLÖDE FRÅN/TILL TRANSFERERINGSVERKSAMHET				
FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL		-44 252		28 381

Specifikation av förändring av likvida medel				
	2007		2006	
Likvida medel vid årets början		8 842		-19 539
Ökning (+) / minskning (-) av tillgodohavande RGK		-56 556		23 401
Ökning (+) / minskning (-) av banktillgodohavanden		9 824		0
Ökning (+) / minskning (-) av avräkning med statsverket		2 480		4 980
Summa förändring av likvida medel		-44 252		28 381
Likvida medel vid årets slut		-35 410		8 842

Noter till Finansieringsanalys

1)	Kostnaderna är beräknade enligt följande (tkr):		
		2007	2006
	Verksamhetens kostnader enligt RR	1 171 820	1 154 163
	<i>Justeringar:</i>		
	Årets av- och nedskrivningar	-117 477	-68 602
	Avskrivning leasingavtal	-3 464	-3 694
	Restvärde utrangerade anläggningstillgångar	-523	-1 840
	Pensionskostnader	9 871	-7 173
	Övriga avsättningar	-7 062	16 831
	Kostnad enligt finansieringsanalysen	1 053 165	1 089 685
2)	Posten är justerad för försäljningsintäkt	254	949
3)	Posten är justerad för finansiell leasing	3 464	3 694
4)	Posten har påverkats av:		
	- förändringar i lämnade förskott för anl.tillgångar	737	9 323
	- ack.avskr vid köp av anl.tillg från annan myndighet	47	0

10.6 Tilläggsupplysningar och noter

10.6.1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen om myndigheters årsredovisning och budgetunderlag (2000:605). Vid upprättandet av årsredovisningen har försiktighetsprincipen tillämpats.

Vid den löpande bokföringen under året har bestämmelserna i förordning om myndigheters bokföring (2000:606) beaktats och god redovisningssed har tillämpats.

Från och med 2007 tillämpar FOI utgiftsmässig avräkning av anslagen och har därmed ändrat redovisningsprincip. Denna ändring innebär att timpriserna är olika för avgifter och anslag. I övrigt är tillämpade redovisnings- och värderingsprinciper oförändrade i förhållande till föregående år.

10.6.2 Brytdag

FOI har tillämpat den 10 januari som brytdag för den löpande bokföringen i enlighet med förordningen om myndigheters bokföring (2000:606).

10.6.3 Värdering av fordringar och skulder

Kundfordringar värderas löpande under året. Detta innebär att fordringarna bokförs som osäkra kundfordringar, befarade kundförluster alternativt kundförluster vid ett antal avstämningstillfällen under året. I årsbokslutet upptagna kundfordringar har därmed värderats till de belopp som beräknas inflyta.

Som förskott från kunder har bokförts från kunder erhållna, men ännu ej upparbetade medel. Redovisning som förskott kräver att det i avtalet med kunden finns angett att FOI har rätt att erhålla förskott.

10.6.4 Periodavgränsningsposter

Förutbetalda kostnader utgörs av utgifter som bokförts och betalats under räkenskapsåret, men avser kommande räkenskapsår, främst hyror.

Som upplupna bidragsintäkter har bokförts nedlagda kostnader som inte motsvaras av erhållna bidrag. Bokföringen bygger på att skriftlig överenskommelse finns.

Intäkter för externa projekt avräknas löpande. Det innebär att intäkter motsvarande kostnaderna på de externa projekten bokförs löpande som upplupna intäkter. Värdering av de upplupna intäkterna görs i samband med fördjupad uppföljning (tre gånger per år), delårsrapport och årsbokslut. För prospekt gäller att samtliga upplupna intäkter nedvärderas i samband med värdering.

Upplupna kostnader utgörs av myndighetens skuld till personalen i form av outtagen semester och retroaktiva löner, inklusive sociala avgifter, och har bokförts utifrån underlag från det personaladministrativa systemet.

Som oförbrukade bidrag har bokförts från bidragsgivare erhållna, men ännu ej upparbetade medel.

I samband med del- och årsbokslut värderas intäkterna. I de fall erhållna intäkter från kund överstiger nedlagda kostnader bokförs dessa som förutbetalda intäkter.

10.6.5 Värdering av immateriella anläggningstillgångar

Under året har anskaffade immateriella anläggningstillgångar värderats till anskaffningskostnad. Som immateriell anläggningstillgång upptas anskaffningar till ett anskaffningsvärde av 500 000 kr och däröver, samt med en beräknad ekonomisk livslängd om 3 år eller längre, dock högst fem år.

Varje anläggningstillgång bedöms efter dess ekonomiska livslängd och avskrivningstiden anpassas därefter. Linjär avskrivningsmetod tillämpas i avskrivningsplanerna. Avskrivning görs från och med den tidpunkt då tillgången kan tas i bruk för avsedd verksamhet och sker månadsvis.

10.6.6 Värdering av materiella anläggningstillgångar

Under året har anskaffade materiella anläggningstillgångar värderats till anskaffningskostnad. Som anläggningstillgång upptas anskaffningar till ett anskaffningsvärde av 10 000 kr och däröver, samt med en beräknad ekonomisk livslängd om 3 år eller längre.

Varje anläggningstillgång bedöms efter dess ekonomiska livslängd och avskrivningstiden anpassas därefter. Linjär avskrivningsmetod tillämpas i avskrivningsplanerna. Avskrivning görs från och med den tidpunkt då tillgången kan tas i bruk för avsedd verksamhet och sker månadsvis.

FOI styrelse beslöt vid möte 2007-12-12 att nedskryta restvärdena för samtliga anläggningstillgångar hörande till verksamheten i Bromma. Beslutet är fattat med utgångspunkt i försiktighetsprincipen. Anläggningstillgångarna bedöms inte längre skapa intäkter i sådan omfattning att de uppfyller kriterierna för att utgöra anläggningstillgångar enligt Ekonomistyrningsverket 2004:10.

10.6.7 Uppgifter om ersättning med mera till styrelseledamöter och ledande befattningshavare

Enligt FÅB 7 kap 2 § redovisas i det följande under året utbetalda ersättningar till ledamöter i FOI styrelse, generaldirektören samt av regeringen utsedd överdirektör. Upplysningar lämnas även om personernas uppdrag som styrelse- eller rådsledamot i andra statliga myndigheter samt uppdrag som styrelseledamot i aktiebolag.

Christina Ullenius

Ordförande FOI styrelse, arvode 60 tkr
Ordförande Imego AB
Ledamot Hasselbladsstiftelsen
Ordförande Kungliga biblioteket
Ledamot SISTER
Ledamot Luleå Tekniska Universitet
Ordförande Vinnova, programråd
Vice president European University Association
Ledamot Institutional Evaluation Program
Ledamot Universitetet i Stavanger
Evaluation committee, Irish Higher Education Authority

Ola Asplund (t.o.m. 2007-03-31)

Styrelseledamot FOI, arvode 7,5 tkr

Hans Hentzell

Styrelseledamot FOI, arvode 30 tkr
Styrelseledamot MC2 på Chalmers
Styrelseledamot Fiber Optic Valley, Hudiksvall
Styrelseledamot Elektrumstiftelsen, Kista
Styrelseledamot Svedice AB
Styrelseledamot IRnova AB

Eva Lindencrona

Styrelseledamot FOI, arvode 30 tkr
Styrelseledamot User Award AB
Rådsledamot Inspektionen för strategiska produkter – teknisk-vetenskapliga rådet
Ledamot beslutande organet för det Nationella flygtekniska forskningsprogrammet
Ledamot Svenska Garteur-delegationen
Ledamot Forskarskattenämnden

Michael Moore (fr.o.m. 2007-11-01)

Styrelseledamot FOI, arvode 7,5 tkr
Styrelseledamot Folk och Försvar

Mats Nilsson (t.o.m. 2007-10-31)

Styrelseledamot FOI, arvode 22,5 tkr

Johan Norén

Styrelseledamot FOI, arvode 30 tkr
Styrelseledamot Högskolan i Halmstad (t.o.m. 2007-04-30)

Britt-Marie Sjöberg

Styrelseledamot FOI, arvode 30 tkr
Ledamot Kungliga Vetenskapsakademien
Styrelseledamot Wennergrenska stiftelserna

Magnus Sjöland (fr.o.m. 2007-04-01)

Styrelseledamot FOI, arvode 22,5 tkr
Ordförande SME-D, små och medelstora företagen i försvarssektorn
Ledamot Kungliga Krigsvetenskapsakademien
Styrelseledamot och VD, Sjöland & Thyselius Holding AB
Ordförande Site of Knowledge Group AB
Styrelseledamot Grandezza Konsult AB
Styrelseledamot Occasio AB
Styrelseledamot Bright IT AB

Olle Stendahl

Styrelseledamot FOI, arvode 30 tkr
Ordförande Swedish Research Link
Styrelseledamot KI:s konsistorium
Ledamot SIDA:s forskningsnämnd
Styrelseledamot Friskolan Nya Munken AB

Madelene Sandström

Generaldirektör, total ersättning 986 tkr
Styrelseledamot FOI
Ordförande i Vetenskapsrådets kommitté för forskningens infrastrukturer
Ordförande i VINNOVA:s programråd för lätta material och lättviktskonstruktioner
Ordförande i Innovationsbron Stockholm
Sveriges försvarsforskningsdirektör EDA (European Defence Agency)
Ledamot Folkkräftsdelegationen
Ledamot Rådet för Räddningstjänst
Ledamot Arbetsgivarkollegiet, Arbetsgivarverket
Ledamot Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademien (avdelning Utbildning och Forskning)
Styrelseledamot Swedish ICT Research AB
Styrelseledamot KTH ICT, Kista

Jan-Olof Lind (fr.o.m. 2007-10-01)

Överdirektör, total ersättning 210 tkr

10.6.8 Noter till RR och BR

FOI har ändrat redovisningsprincip och tillämpar fr.o.m 2007 utgiftsmässig avräkning av anslagen.

(Samtliga belopp är i tkr om inte annat anges. Belopp inom parentes anger värden per 2006-12-31.)

1) Intäkter från anslag hänför sig till:

- Politikområde Totalförsvaret, 6:7 Totalförsvarets forskningsinstitut	57 787	(195 990)
- Politikområde Utrikes- och säkerhetspolitik, 5:6 Forskning, utredningar och andra insatser rörande säkerhetspolitik och nedrustning, ap. 4	14 794	(14 363)
Summa	72 581	(210 353)

Anslag 6:7 Totalförsvarets forskningsinstitut fördelar sig enligt följande:

- Forskning/Analysstöd för regeringens behov	42 266	(39 289)
- NBC-skyddsforskning	et	(111 448)
- Flygteknisk kompetens och resursutveckling	et	(45 253)
Internationell verksamhet och exportstöd	15 521	et
Summa	57 787	(195 990)

De tidigare anslagsposterna NBC-skyddsforskning och Flygteknisk kompetens och resursutveckling beställs fr.o.m. 2007 via uppdrag från Försvarsmakten.

2) Intäkter av avgifter och ersättningar fördelar sig på kundkategorier enligt följande:

- Försvarsmakten	678 673	(625 997)
- Försvarets materielverk	190 793	(201 290)
- Krisberedskapsmyndigheten	11 809	(7 597)
- Statens räddningsverk	2 027	(1 942)
- Försvarshögskolan	3 728	(3 250)
- Övriga statliga myndigheter och affärsverk	44 800	(35 284)
- Övriga svenska kunder	53 766	(33 657)
- EU	13	(970)
- Övriga utländska kunder	39 059	(45 312)
Summa	1 024 668	(955 299)

Angående ökning av intäkter från FM se avsnitt 6.1.1.

Av den totala summan avgifter och ersättningar ingår avgifter uttagna i enlighet med § 4 avgiftsförordningen enligt följande:

Försäljning av rapporter/publ.	196	(386)
Intäkter av lokaler/anläggningar	2 316	(1 685)
Intäkter av utrustning	57	(14)
Resurssamordning	9 488	(7 726)
Summa	12 057	(9 811)

Tjänsteexport:

Intäkter	16 401	(13 556)
Kostnader	-16 326	(-12 589)
Summa	75	(967)

Tjänsteexporten består av projekt inom ett flertal forskningsområden. Huvuddelen är dock inom områdena vapen och skydd, flygteknik samt undervattens teknik. Verksamheten består främst av forskning, provning, utredning och utveckling. En fortsatt prioritering har under året resulterat i ca 20 % ökning av tjänsteexporten.

3) Intäkter av bidrag utgörs av

Bidrag från statliga myndigheter	76 436	(7 399)
Bidrag från privata organisationer och EU	15 628	(13 859)
Lönebidrag	553	(597)
Summa	92 617	(21 855)

Den stora ökningen av bidrag från statliga myndigheter 2007 i förhållande till 2006 utgörs till största delen av ersättning från Försvarsmakten för avvecklingskostnader till ett belopp av 56 143 tkr.

4) De finansiella intäkterna fördelas enligt följande:

- Valutakursvinster	132	(105)
- Intäkter från räntekonto RGK	2 420	(858)
- Övriga ränteintäkter	233	(25)
Summa	2 785	(988)

5) Lönekostnader, exkl. arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal, uppgår till 427 254 tkr (465 996 tkr).

Avsättning för kompetensutveckling uppgår till 0,3 % av bruttolönesumman 1 306 tkr (1 451 tkr). Ej färdigförhandlade löner enligt RALS 2007-2010 har bokförts med 4 943 (3 983) tkr, avser 3 månader.

6) De finansiella kostnaderna fördelar sig enligt följande:

- Räntekostnader för räntekonto RGK	82	(192)
- Räntekostnader för investeringslån RGK	7 295	(4 713)
- Kostnader för dröjsmålsränta på leverantörsskulder	107	(36)
- Övriga finansiella avgifter	132	(151)
- Kursförluster av verksamhetskaraktär	240	(428)
Summa	7 856	(5 520)

7) Av-/nedskrivningarna fördelar sig enligt följande:

- Avskrivningar för lånefinansie- rade anläggningstillgångar	59 557	(63 324)
- Nedskrivningar	57 920	(5 278)
Summa	117 477	(68 602)

Anläggningstillgångarna för Bromma-verksamheten har nedskrivits med 57 920 tkr.

8) Verksamhetsutfall

- Periodiseringar på anslagen	-61	(-211)
- Över-/underskott i den avgifts- och bidragsfinansierade verksamheten	20 891	(34 543)
Summa	20 830	(34 332)

9) Transfereringar

- Erhållna bidrag från statliga myndigheter	1 583	(2 005)
- Erhållna bidrag från EU	9 824	(0)
- Periodisering bidrag från EU	-9 824	(0)
- Lämnade bidrag till privata företag	0	(-1 921)
- Lämnade bidrag till statliga myndigheter	-1 583	(-84)
Summa	0	(0)

10) Immateriella anläggningstillgångar

Immateriella anläggningstillgångar består av köpta och egentillverkade datorprogram/-system som ägs och kontrolleras av myndigheten. Avskrivningstider för immateriella AT uppgår till högst fem år. Se även avsnitt 10.6.5.

Balanserade utgifter för utveckling

IB Anskaffningsvärde	2 208	(1 584)
Årets utgifter, egen utveckling	22	(815)
Årets nedskrivningar	0	(-191)
<i>UB Anskaffningsvärde</i>	<i>2 230</i>	<i>(2 208)</i>
IB Avskrivningar	-236	(0)
Årets avskrivningar	-518	(-236)
<i>UB Avskrivningar</i>	<i>-754</i>	<i>(-236)</i>
Summa bokfört värde	1 476	(1 972)

Under året har IT-systemet TiF (Tid och Frånvaro) driftsatts.

Rättigheter och andra imm.anläggningstillgångar

IB Anskaffningsvärde	3 846	(4 103)
Årets anskaffningar	213	(0)
Årets försäljning/utrangering	0	(-257)
<i>UB Anskaffningsvärde</i>	<i>4 059</i>	<i>(3 846)</i>
IB Avskrivningar	-2 555	(-1 766)
Årets avskrivningar	-914	(-1 038)
Årets försäljning/utrangering	0	(249)
<i>UB Avskrivningar</i>	<i>-3 469</i>	<i>(-2 555)</i>
Summa bokfört värde	590	(1 291)

11) Materiella anläggningstillgångar

Generella avskrivningstider för anläggningstillgångar framgår nedan. Se även avsnitt 10.6.6. Inventering har genomförts under hösten. Vid Institutionen för experimentell aerodynamik i Bromma, Avdelningen för Försvars- och säkerhetssystem, har dessutom en fysisk inventering gjorts. Under perioden har anläggningstillgångarnas restvärde vid denna institution skrivits ned.

- Datorer, kontorsmaskiner, TV, video	3 år
- Maskiner, instrument, personbilar, båtar, släpfordon	5 år
- Verkstadsmaskiner, specialfordon, lastbilar, möbler, telefonväxlar	10 år
- Byggnader	15 år
- Förbättringsutgifter på annans fastighet	Avskrivningstiden anpassas till hyresavtalens löptid.

Byggnader

IB Anskaffningsvärde	130 830	(116 306)
Årets anskaffningar		(347)
Årets försäljning/utrangering	-6 853	(0)
Årets omföringar	0	(14 177)
<i>UB Anskaffningsvärde</i>	<i>123 977</i>	<i>(130 830)</i>
IB Avskrivningar	-117 602	(-116 306)
Årets avskrivningar	-2 853	(-1 296)
Årets nedskrivningar	-10 375	(0)
Årets försäljning/utrangering	6 853	(0)
<i>UB Avskrivningar</i>	<i>-123 977</i>	<i>(-117 602)</i>
Summa bokfört värde	0	(13 228)

Förbättringsutgifter på annans fastighet

IB Anskaffningsvärde	34 326	(34 719)
Årets anskaffningar	0	(1 145)
Årets försäljning/utrangering	-34	(-1 538)
<i>UB Anskaffningsvärde</i>	<i>34 292</i>	<i>(34 326)</i>
IB Avskrivningar	-7 335	(-6 061)
Årets avskrivningar	-2 849	(-2 812)
Årets försäljning/utrangering	34	(1 538)
<i>UB Avskrivningar</i>	<i>-10 150</i>	<i>(-7 335)</i>
Summa bokfört värde	24 142	(26 991)

Maskiner/tekniska anläggningar

IB Anskaffningsvärde	381 512	(358 925)
Årets anskaffningar	8 565	(31 030)
Årets försäljning/utrangering	-7 291	(-12 671)
Årets omföringar	0	(4 228)
<i>UB Anskaffningsvärde</i>	<i>382 786</i>	<i>(381 512)</i>
IB Avskrivningar	-255 865	(-235 941)
Årets avskrivningar	-29 845	(-30 917)
Årets nedskrivningar	-47 151	(0)
Årets försäljning/utrangering	6 815	(10 993)
<i>UB Avskrivningar</i>	<i>-326 046</i>	<i>(-255 865)</i>
Summa bokfört värde	56 740	(125 647)

Datorer och kringutrustning

IB Anskaffningsvärde	248 176	(252 063)
Årets anskaffningar	14 282	(14 087)
Årets försäljning/utrangering	-9 658	(-17 974)
<i>UB Anskaffningsvärde</i>	<i>252 800</i>	<i>(248 176)</i>
IB Avskrivningar	-218 539	(-209 719)
Årets avskrivningar	-17 883	(-21 583)
Årets nedskrivningar	-255	(5 087)
Årets försäljning/utrangering	9 631	(17 850)
<i>UB Avskrivningar</i>	<i>-227 046</i>	<i>(-218 539)</i>
Summa bokfört värde	25 754	(29 637)

Kontorsmaskiner

IB Anskaffningsvärde	14 447	(15 162)
Årets anskaffningar	72	(80)
Årets försäljning/utrangering	-1 727	(-795)
<i>UB Anskaffningsvärde</i>	<i>12 792</i>	<i>(-14 447)</i>
IB Avskrivningar	-13 074	(-12 419)
Årets avskrivningar	-958	(-1 450)
Årets försäljning/utrangering	1 727	(795)
<i>UB Avskrivningar</i>	<i>-12 305</i>	<i>(-13 074)</i>
Summa bokfört värde	487	(1 373)

Bilar och transportmedel

IB Anskaffningsvärde	10 609	(10 136)
Årets anskaffningar	311	(722)
Årets försäljning/utrangering	-592	(-249)
<i>UB Anskaffningsvärde</i>	<i>10 328</i>	<i>(10 609)</i>
IB Avskrivningar	-7 858	(-7 134)
Årets avskrivningar	-863	(-973)
Årets övriga avskrivningar	-47	(0)
Årets försäljning/utrangering	587	(249)
<i>UB Avskrivningar</i>	<i>-8 181</i>	<i>(-7 858)</i>
Summa bokfört värde	2 147	(2 751)

Årets övriga avskrivningar avser ackumulerade avskrivningar för personbil som anskaffades från annan myndighet.

Övriga inventarier

IB Anskaffningsvärde	23 732	(24 486)
Årets anskaffningar	266	(392)
Årets försäljning/utrangering	-159	(-1 146)
<i>UB Anskaffningsvärde</i>	<i>23 839</i>	<i>(23 732)</i>
IB Avskrivningar	-20 689	(-20 542)
Årets avskrivningar	-1 167	(-1 276)
Årets nedskrivningar	-115	(0)
Årets försäljning/utrangering	159	(1 129)
<i>UB Avskrivningar</i>	<i>-21 812</i>	<i>(-20 689)</i>
Summa bokfört värde	2 027	(3 043)

Fartyg och flygplan

IB Anskaffningsvärde	616	(604)
Årets anskaffningar	0	(12)
Årets försäljning/utrangering	-4	(0)
<i>UB Anskaffningsvärde</i>	<i>612</i>	<i>(616)</i>
IB Avskrivningar	-604	(-604)
Årets avskrivningar	-4	(0)
Årets försäljning/utrangering	4	(0)
<i>UB Avskrivningar</i>	<i>-604</i>	<i>(-604)</i>
Summa bokfört värde	8	(12)

Möbler och inventarier

IB Anskaffningsvärde	18 579	(18 224)
Årets anskaffningar	98	(419)
Årets försäljning/utrangering	-45	(-64)
<i>UB Anskaffningsvärde</i>	<i>18 632</i>	<i>(18 579)</i>
IB Avskrivningar	-9 437	(-7 745)
Årets avskrivningar	-1 702	(-1 744)
Årets nedskrivningar	-24	(0)
Årets försäljning/utrangering	30	(52)
<i>UB Avskrivningar</i>	<i>-11 133</i>	<i>(-9 437)</i>
Summa bokfört värde	7 499	(9 142)

Leasingavtal

IB Anskaffningsvärde	14 837	(11 776)
Årets anskaffningar	0	(3 061)
UB Anskaffningsvärde	14 837	(14 837)
IB Avskrivningar	-9 028	(-5 334)
Årets avskrivningar	-3 464	(-3 694)
UB Avskrivningar	-12 492	(-9 028)

Summa bokfört värde 2 345 (5 809)

För anläggningsgrupp Leasingavtal har avskrivningarna väntats som periodens amorteringar mot skuldkontot för finansiell leasing. Avskrivningarna minskar därmed skulden utan att påverka resultatet.

Pågående nyanläggningar

IB Anskaffningsvärde	0	(51 009)
Årets anskaffningar	0	(0)
Årets försäljning/utrangering	0	(-32 604)
Årets omföringar	0	(-18 405)
UB Anskaffningsvärde	0	(0)
IB Avskrivningar	0	(-32 604)
Årets avskrivningar	0	(0)
Årets försäljning/utrangering	0	(32 604)
UB Avskrivningar	0	(0)

Summa bokfört värde 0 (0)

Under 2006 färdigställdes kompressorprovriggen och övriga pågående nyanläggningar utrangerades.

Förskott avseende anläggningstillgångar

Förskott till leverantörer lämnades 2005 för utveckling av ett pulsaggregat (737 tkr). Den färdigställdes 2007.

Avyttring anläggningstillgångar

Intäkt försäljning anl.tillgångar	254	(949)
Restvärde sålda anl.tillgångar	-523	(-1 840)
Realisationsförlust/vinst (netto)	-269	(-891)

12) Under denna post tas enbart fordringar på kunder utanför staten upp. Osäkra kundfordringar uppgår till 94 tkr (0 tkr). Befarade kundförluster uppgår till 43 tkr (0 tkr). Årets kundförluster uppgår till 13 tkr (237 tkr).

13) Denna post utgörs av fordringar hos andra myndigheter.

- Försvarsmakten	246 185	(187 802)
- Försvarets materielverk	54 526	(40 240)
- Krisberedskapsmyndigheten	4 264	(3 303)
- Statens räddningsverk	776	(1 401)
- Försvarshögskolan	1 237	(852)
- Övriga statliga myndigheter och affärsverk	12 152	(11 679)
- Mervärdesskatt	11 950	(15 155)
Summa	331 090	(260 425)

14) Förutbetalda kostnader

- Förutbetalda hyror	25 995	(26 084)
- Förutbetalda övriga kostnader (telefon, prenumerationer, supportavtal m.m.)	4 536	(7 034)
Summa	30 531	(33 118)

15) Upplupna bidrag hänförs till följande kunder:

Övriga statliga myndigheter	1 550	(337)
EU	10 271	(7 511)
Övriga utländska kunder	206	(313)
Lönebidrag	42	(52)
Summa	12 069	(8 213)

16) Upplupna intäkter hänförs till följande kunder:

- Försvarsmakten	915	(222)
- Försvarets materielverk	9 124	(12 277)
- Krisberedskapsmyndigheten	28	(275)
- Statens räddningsverk	0	(0)
- Försvarshögskolan	125	(27)
- Övriga statliga myndigheter och affärsverk	809	(298)
- Övriga svenska kunder	5 574	(10 668)
- Övriga utländska kunder	7 515	(7 006)
Summa	24 090	(30 773)

17) Avräkning med statsverket

Avräkning med statsverket, ingående balans -2 528 (-7 508)

- Försvarsdepartementet 6:7	57 787	(195 990)
- Utrikesdepartementet 5:6, ap.4	14 794	(14 363)
Summa anslag	72 581	(210 353)

Avräkning mot statsbudgeten

totalt 72 581 (210 352)		
- Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-71 412	(-207 222)

Återfört anslagssparande 1 311 (1 849)

Avräkning med statsverket, utgående balans -48 (-2 528)

Återbetalning av anslagssparande som överskred 3 % av det disponibla beloppet gjordes i juni 2007 och i juni 2006.

18) Avsättningar

Avsättning pensionsförpliktelser

Vid ingången av året hade FOI tjugofem pensionsförpliktelser.

Åtta har avslutats under året och tjugofyra nya förpliktelser har tillkommit. Dessutom har FOI tjugo delpensioner, tolv har avslutats under året och fyra nya har tillkommit. Avsatta medel för kommande pensionsförpliktelser, avtalspensioner och engångspremier uppgår totalt till ett belopp av 12 871 tkr (27 875 tkr).

Ingående avsättning 43 030 (35 857)		
- Årets pensionskostnad	12 335	(19 599)
- Årets pensionsutbetalning	-22 244	(-12 504)
- Kompetensväxlingsåtgärder	38	(78)
Utgående avsättning 33 159 (43 030)		

Övriga avsättningar

- Saneringsåtgärder för Grindsjön	3 015	(3 415)
- Återställningskostnader	12 295	(9 400)

Bromma

- Omläggingskostnader Bromma	3 957	(3 957)
- Övriga avsättningar	6 694	(2 127)
Summa 25 961 (18 899)		

19) Lån för finansiering av anskaffning av anläggningstillgångar (AT).

IB, Skuld till Riksgäldskontoret	222 378	(221 061)
Under året upptagna lån	25 342	(66 530)
Årets amorteringar	-125 077	(-65 213)
UB, Skuld till Riksgäldskontoret	122 643	(222 378)

Avstämning lånefinansierade anläggningstillgångar:

UB, Skuld till RGK	-122 643
UB, Anläggningstillgångar	123 215
Avgår ej lånefinansierade AT	-2 457
Avskrivningar/hedskrivningar period 0712	3 638
Differensen utgörs av nyanskaffningar och utrangeringar efter upplåning 1 753	

Låneramen för året uppgår enligt 2007 års regleringsbrev till 259 000 (259 000) tkr.

20) Behållning/kredit på räntekontot i RGK

Under perioden har behållningen på räntekontot i genomsnitt varit 67 741 (39 019) tkr.

Högsta saldo har varit 174 605 (152 375) tkr och lägsta saldo -45 186 (-55 367) tkr.

Den negativa behållningen på räntekontot hänför sig till den avgiftsfinansierade verksamheten.

Antal dagar med positivt saldo 308 (255).

Antal dagar med negativt saldo 57 (110).

Kreditutrymmet på räntekontot uppgår till -300 000 (-230 000) tkr.

21) Kassa, postgiro och bank

Behållning valutakonto Nordea 9 824 (0)

Behållningen på kontot avser 1 039 t euro avseende ett EU-projekt där FOI är koordinatör.

22) Skuld till andra myndigheter

- Leverantörsskulder 19 590 (12 589)

- Skuld SPV (premier avtalsförsäkringar) 562 (759)

- Skuld SKV (arbetsg. avgifter, särskild löneskatt) 12 009 (12 899)

- Mervärdesskatt 4 121 (2 037)

Summa 36 282 (28 284)

23) Övriga skulder

- Skuld personalens källskatt 12 082 (14 205)

- Skuld leasingavtal 2 345 (5 809)

- Nettolöneskuld 1 715 (1 093)

- Skuld reseersättning 945 (414)

- Övriga skulder 9 479 (-2)

Summa 26 566 (21 519)

24) Förskott från kunder hänförs till följande kunder:

- Övriga statliga myndigheter och affärsverk 0 (50)

- Övriga svenska kunder 2 440 (173)

Summa 2 440 (223)

25) Upplupna kostnader

Upplupen semesterlöneskuld (inklusive lönebikostnader) 56 396 (58 983)

Upplupna lönekostnader (not 5) 9 504 (17 936)

Avsättning för kompetensutveckling (not 5) 7 451 (6 184)

Övriga upplupna kostnader 176 (77)

Summa 73 527 (83 180)

I upplupna lönekostnader ingår, förutom retroaktiva löner, kostnader för uppsagd personal och för personal där arbetsbrist föreligger.

26) Oförbrukade bidrag hänförs till följande kunder:

Övriga statliga myndigheter 10 516 (3 048)

Övriga svenska kunder 700 (306)

EU 4 084 (4 187)

Summa 15 300 (7 541)

27) Förutbetalda intäkter hänförs till följande kunder:

- Försvarsmakten 8 706 (9 132)

- Försvarets materielverk 9 548 (9 847)

- Krisberedskapsmyndigheten 695 (2 036)

- Statens räddningsverk 187 (151)

- Försvarshögskolan 511 (51)

- Övriga statliga myndigheter och affärsverk 4 347 (6 944)

- Övriga svenska kunder 4 641 (4 991)

- Övriga utländska kunder 7 338 (6 777)

Summa 35 973 (39 929)

28) Ansvarsförbindelser

FOI har förbundit sig att till hyresvärden Fortifikationsverket erlägga belopp enligt nedan vid avflyttning från anläggningarna:

Grindsjön 85 851 (94 774)

Hagfors 224 (342)

Lilla Gåra 246 (277)

Berga 56 (70)

Till hyresvärden Fastighetsbolaget F-öarna 1 AB erlägga

belopp enligt nedan om

hyresavtalet för lokalerna ej

förlängs efter 10 år:

Kista 5 775 (5 775)

Till hyresvärden Specialfastigheter erlägga belopp för

anläggningen i Umeå:

Umeå 95 000 (95 000)

Summa ansvarsförbindelser 187 152 (196 238)

Leasingavtal:

FOI innehar tre leasingavtal för Hem-PC, omgång 4, omgång 5 och omgång 6. Det sammanlagda restvärdet uppgår till 2 345 tkr (5 089 tkr).

10.7 FOI resultat per forskningsområde

Detta är en sammanställning av FOI:s resultat ur ett verksamhetsperspektiv. Under forskningsområdena (1-8) redovisas FOI:s externt finansierade projektverksamhet med intäkter och kostnader till externt pris.

Verksamhet - fo område ²⁾ (1) - (8)	Intäkter	varav intäkter av		Kostnader (externt pris)	varav kostnader av		Resultat (netto)	Intäkter ÅR	
		anslag	avg m.m. ¹⁾		anslag	avg m.m. ¹⁾		2006	2005
(1) Analys av säkerhet och sårbarhet	84 721	57 788	26 933	-86 078	-57 734	-28 344	-1 357	71 452	74 079
(2) Operationsanalys, modellering & simulering	159 643	0	159 643	-151 834	0	-151 834	7 809	143 459	141 085
(3) Skydd mot CBRN och andra farliga ämnen	211 888	14 793	197 095	-206 668	-14 786	-191 882	5 220	195 686	194 105
(4) Sensorer och signaturanpassning	204 700	0	204 700	-207 191	0	-207 191	-2 491	239 097	253 693
(5) Bekämpning och skydd	236 540	0	236 540	-230 439	0	-230 439	6 101	274 996	175 602
(6) Telekrig och vilseledning	164 798	0	164 798	-160 609	0	-160 609	4 189	201 260	192 760
(7) Ledning med MSI	99 867	0	99 867	-99 264	0	-99 264	603	0	0
(7 f.d.) Farkost- och rymdteknik, inkl. material	0	0	0	0	0	0	0	0	156 852
(8) Människa och teknik	30 494	0	30 494	-29 738	0	-29 738	756	62 545	69 059
TOTALT FOI	1 192 651	72 581	1 120 070	-1 171 821	-72 520	-1 099 301	20 830	1 188 495	1 257 235

¹⁾ I summa avgifter med mera ingår intäkter av avgifter, bidrag respektive finansiella intäkter motsvarande 1 024 668 tkr, 92 617 tkr respektive 2 785 tkr.

²⁾ Forskningsområdena redovisas i 2007 års struktur. Inför 2006 genomfördes följande förändringar i forskningsområdesstrukturen: Farkost- och rymdteknik lades ner och delades upp mellan Bekämpning och skydd och Sensorer och signaturanpassning. Inför 2007 genomfördes ytterligare förändringar i strukturen: Delområde Signaturanpassning (del av Telekrig och vilseledning) överfördes till Sensorer och signaturanpassning. Ett nytt forskningsområde Ledning med MSI bildades av projekt från delområde MSI med fysiologi (del av Människa och teknik) samt projekt från delområdet Ledning med samband, telekom och IT-system (del av Sensorer och signaturanpassning).

10.8 FOI resultat per verksamhetsgren

Detta är en sammanställning av FOI:s resultat ur ett verksamhetsperspektiv. Under varje verksamhetsgren (se definition avsnitt 2.2) redovisas FOI:s externt finansierade projektverksamhet med intäkter och kostnader till externt pris.

Verksamhetsgren (VG 1-3)	Intäkter	varav intäkter av		Kostnader (externt pris)	varav kostnader av		Resultat (netto)	Intäkter ÅR 2006	Intäkter ÅR 2005
		anslag	avg m.m. ¹⁾		anslag	avg m.m. ¹⁾			
VG 1 (Forskning och information om nedrustning och säkerhetspolitiska frågor)	14 793	14 793	0	-14 786	-14 786	0	7	14 363	13 503
VG 2 (Forskning, kompetens- och resursutveckling för det militära försvaret)	995 279	57 788	937 491	-968 897	-57 734	-911 163	26 382	1 033 408	1 114 988
VG 3 (Forskning, kompetens- och resursutveckling för det civila försvaret och övr. verksamhet)	182 579	0	182 579	-188 138	0	-188 138	-5 559	140 724	128 744
TOTALT FOI	1 192 651	72 581	1 120 070	-1 171 821	-72 520	-1 099 301	20 830	1 188 495	1 257 235

¹⁾ I summa avgifter med mera ingår intäkter av avgifter, bidrag respektive finansiella intäkter motsvarande 1 024 668 tkr, 92 617 tkr respektive 2 785 tkr.

Styrelsen har vid sammanträde 2008-02-15 fattat beslut om årsredovisningen, i närvaro av personalföreträdarna Jörgen Trued (SACO) och Anders Andersson (ST).

CHRISTINA ULLENUS
Ordförande

MADELENE SANDSTRÖM
Generaldirektör

HANS HENTZELL

EVA LINDENCRONA

MICHAEL MOORE

JOHAN NORÉN

BRITT-MARIE SJÖBERG

MAGNUS SJÖLAND

OLLE STENDAHL